

Vandindvindingstilladelser til turbinedrift i Vejle Å

Natura 2000-væsentlighedsvurdering og vurdering
efter vandrammedirektivet

Udarbejdet til:
Vejle Kommune
Vand, Teknik & Miljø
Kirketorvet 22
7100 Vejle

Udarbejdet af:
Envidan A/S
Projekt navn: Vurdering af
vandindvindingstilladelser til
turbinedrift
Kvalitetssikring:
Lars Bangsgaard/ Jesper Hansen

Dato: 30-06-2025

Indhold

1	Indledning	4
2	Lovgrundlag.....	4
2.1	Miljøvurderingsloven	5
2.2	Habitatdirektivet	5
2.3	Habitatbekendtgørelsen	6
2.4	Miljømålsloven	7
2.5	Vandrammedirektivet	7
2.6	Bekendtgørelse af lov om vandplanlægning	7
2.7	Indsatsbekendtgørelsen	7
2.8	Kriteriebekendtgørelse af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering.....	7
2.9	Vandforsyningsloven	8
2.10	Vandløbsloven	8
2.11	Dambrugsbekendtgørelsen	8
3	Projektbeskrivelse	9
3.1	Vejle Å	9
4	Vandløbsmæssige eksisterende forhold	10
4.1	Vejle Å	11
4.1.1	Miljømål	12
4.1.2	Opstrøms Gødning Mølle.....	14
4.1.3	Nedstrøms Gødning Mølle.....	18
4.1.4	Turbinen ved Markedspladsen, Marshall Turbinen og Randbøldal Turbinen	22
4.1.5	Spærringer	26
4.1.6	Dambrug og planlagte projekter	35
5	Natura 2000-områder - Eksisterende forhold	36
5.1	Vejle Å – Natura 2000-område N238 – Egtved Ådal	37
5.1.1	Habitatområde H238: Egtved Ådal	38
5.1.2	Beskrivelse af dyrearterne	39
5.1.3	Beskrivelse af Bilag IV-arter	40
6	Referencescenariet	41
7	Vurdering efter vandrammedirektivet	42
7.1	Vejle Å	42
7.1.1	Vurdering af risiko for at der ikke kan opnås god økologisk tilstand.....	43
7.1.2	Vurdering af om der kan gives tilladelse til vandindvindinger med maksimalt 50 % af medianminimumsvandføringen	46

7.1.3	Kumulative forhold	46
7.2	Konklusion af vandrammedirektivsvurdering.....	48
8	Natura 2000-væsentlighedsvurdering.....	49
8.1	Vejle Å Natura 2000-område N238 – Egtved Ådal.....	49
8.1.1	Væsentlighedsvurdering af vandindvindingstilladelser	49
8.1.2	Væsentlighedsvurdering ved maksimalt 50% af medianminimumsvandføringen	52
8.1.3	Kumulative forhold	53
8.1.4	Konklusion af væsentlighedsvurdering	54
9	Samlet konklusion	55
10	Referencer	56

Bilagsoversigt:

Bilag 1 – Redegørelse om vandindvindinger ved turbiner af Mads Kobberø

Bilag 2 – Bilag til redegørelse om vandindvinding ved turbiner af Mads Kobberø

Bilag 3 - Vandindvindingstilladelse Ådal Dambrug

Bilag 4 - Vandindvindingstilladelse Hammers Fiskeri

Bilag 5 - Vandindvindingstilladelse Lihme Fiskeri

Bilag 6 - Vandindvindingstilladelse Kobberbæk Dambrug

1 Indledning

Vejle kommune har anmodet Envidan om at udarbejde en habitatkonsekvensvurdering samt vurdering i forhold til vandrammedirektivet i forbindelse med af ansøgninger om vandindvindingstilladelse til turbiner.

Vejle Kommune har modtaget ansøgninger om vandindvindinger til 4 turbiner i Vejle Å opstrøms Natura 2000-område N238 Egtved Ådal, og 1 turbine i Grejs Å, beliggende i Natura 2000-område N81 Øvre Grejs Ådal.

Ydelsen indeholder de elementer, som er beskrevet i udbudsmaterialet samt følgende:

Envidan udarbejder en Natura 2000-væsentlighedsvurdering for alle habitatnaturtyperne og arterne på udpegningsgrundlagene for Natura 2000-områderne N238 Egtved Ådal og N81 Øvre Grejs Ådal i henhold til ansøgningerne om vandindvindingstilladelserne for de ovenfor nævnte 5 turbiner.

Envidan udarbejder desuden den dertilhørende Natura 2000-konsekvensvurdering for habitatnaturtyper/arter på udpegningsgrundlagene, under hensyn til bevaringsmålsætningen for Natura 2000-områderne, hvor væsentlighedsvurderingen ikke kan udelukke væsentlige påvirkninger ved vandindvindingstilladelserne.

Endelig har Envidan udarbejdet en vurdering i henhold til vandrammedirektivet af, om vandindvindingerne kan indebære risiko for, at der ikke opnås målopfyldelse på de 4 kvalitetselementer fisk, smådyr, planter og bentiske alger i de målsatte vandområder. Envidan foretager vurderingerne ud fra de beskrevne ansøgte vandindvindinger og med reduceret vandindvinding med et vandindtag på maksimalt 50% af medianminimumsvandføringen i vandløbet ved turbinerne.

Udarbejdelsen af ovenstående ydelser foretages på grundlag af eksisterende data.

Udarbejdelse af supplerende materiale ift. indeværende aftale, vurderinger af Bilag IV-arter, som ikke optræder på udpegningsgrundlagene, og opmåling er ikke omfattet af ydelserne.

Indeværende rapport indeholder vurderingen efter vandrammedirektivet og Natura 2000-væsentlighedsvurderingen for turbinerne beliggende i Vejle Å.

2 Lovgrundlag

Natura 2000-områder er en del af et større netværk af beskyttede naturområder i EU, som er udpeget under EU's fuglebeskyttelsesdirektiv og habitatdirektiv. Disse områder er udpeget for at sikre bevarelse og beskyttelse af sjældne, truede eller karakteristiske naturtyper samt dyre- og plantearter i EU-landene, og at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for disse. Turbinerne, som der søges om vandindvindingstilladelser til, ligger placeret i nærheden af et Natura 2000-område.

Beskyttelsen af Natura 2000-områderne i Danmark er implementeret gennem naturbeskyttelseslovens kapitel 2a og 5, og der er udarbejdet specifikke Natura 2000-planer for hvert område. Natura 2000-planerne indeholder vurderinger af områdets tilstand, trusler, målsætninger og de nødvendige indsatser, for at opnå en gunstig bevaringsstatus. Danmark er forpligtet til at gennemføre den nødvendige indsats for at beskytte disse Natura 2000-områder, arter og naturtyper på deres udpegningsgrundlag.

Desuden foreskriver Habitatbekendtgørelsen, at projekter ikke må tillades, hvis de kan skade Natura 2000-områdets integritet. Medlemslandene i EU, skal desuden indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, omtalt Bilag IV-arter, uanset om disse forekommer indenfor eller udenfor et Natura 2000-område.

2.1 Miljøvurderingsloven

I Danmark er en række planer/programmer og projekter omfattet af miljøvurderingsloven, som har til formål at sikre miljøet. Såfremt der er tale om et projekt i VVM-direktivets forstand, vil projektet være omfattet af vurderingsforpligtigelsen i forskellige miljødirektiver, herunder VVM-direktivet, Habitatdirektivet og Vandrammedirektivet.

Denne rapport indeholder en vurdering efter vandrammedirektivet og en Natura 2000-væsentlighedsvurdering til brug for Vejle Kommunes behandling af ansøgninger om vandindvindingstilladelser til 4 turbiner i Vejle Å. Der ansøges om en videreførelse af hidtidige tilladte vandindvindinger.

Advokat Mads Kobberø har redegjort for, at de ansøgte vandindvindingstilladelser ikke betragtes som et projekt i VVM-direktivets forstand, da der ikke foretages arbejder eller indgreb, som ændrer lokalitetens fysiske aspekter, se Bilag 1 og Bilag 2. På baggrund heraf lægges til grund, at behandlingen af ansøgningerne om vandindvindingstilladelser til turbinedrift, ikke er omfattet af VVM-direktivet.

2.2 Habitatdirektivet

EU's habitatdirektiv 92/42/EØF fra 1992, er en central del af EU's lovgivning om naturbeskyttelse /1/. Det har til formål at definere en fælles beskyttelsesstrategi for biodiversiteten i EU ved at beskytte sjældne, truede eller karakteristiske naturtyper samt dyre- og plantearter. Dette sker gennem udpegning af habitatområder, hvor der skal sikres eller genoprettes en gunstig bevaringsstatus for de arter eller naturtyper, som området er udpeget for. Habitatdirektivets projektbegreb kan definere projekter anderledes end VVM-direktivets projektbegreb, hvorfor meddelelse om vandindvindingstilladelser til turbinedrift, vurderes til at være et projekt i habitatdirektivets forstand og dermed være omfattet af habitatdirektivets vurderingspligt. Vurderingerne efter habitatdirektivet, skal foretages for hver af de 5 ansøgte vandindvindingstilladelser, med dertilhørende opstemningsanlæg og kumulative effekter mellem de 5 projekter, se Bilag 1.

2.3 Habitatbekendtgørelsen

I habitatbekendtgørelsen udpeges internationale beskyttelsesområder til beskyttelse af habitatnaturtyper og arter, som findes ved de enkelte områder. Desuden fastlægger habitatbekendtgørelsen reglerne for administrationen af de internationale naturbeskyttelsesområder, for at sikre beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- og rasteområder for dyre- og plantearterne /2/.

Indeværende projekt skal Natura 2000-væsentlighedsvurderes jf. habitatbekendtgørelsens §§6 og 7, i forhold til, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan medføre væsentlige negative påvirkninger af et Natura 2000-område og dets udpegningsgrundlag.

Vandindvindingen ved turbinerne i indeværende projekt betragtes ikke som værende nødvendig for forvaltningen af de eksisterende Natura 2000-områder, hvorfor der skal gennemføres en Natura 2000-væsentlighedsvurdering. Væsentlighedsvurderingen indeholder således en screening af nærtliggende Natura 2000-områder og deres udpegningsgrundlag samt vurderinger af potentielle påvirkninger på udpegningsgrundlaget i forbindelse med det pågældende projekt.

Hvis det i væsentlighedsvurderingen ikke kan afvises, at vandindvindingen ved turbinerne, kan medføre væsentlig negativ påvirkning på et Natura 2000-område, gennemføres en Natura 2000-konsekvensvurdering. Ved konsekvensvurderingen skal det vurderes, om projektets konsekvenser vil skade Natura 2000-områdernes integritet eller bevaringsmålsætninger og om det er muligt at ophæve eller mindske skaderne på Natura 2000-området vha. afværgeforanstaltninger. Ved både væsentlighedsvurderingen og eventuel efterfølgende konsekvensvurdering gælder forsigtighedsprincippet for potentielle påvirkninger. Hvilket i praksis betyder, at det skal kunne afvises, at projektet i sig selv eller i kumulation med andre planer og projekter, medfører væsentlige påvirkninger, som kan skade Natura 2000-områderne.

En Natura 2000-konsekvensvurdering indledes efter bekendtgørelsens § 6, stk. 1 med en væsentlighedsvurdering, der indeholder en vurdering af, om et projekt i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan medføre væsentlige negative påvirkninger af et Natura 2000-område og dets udpegningsgrundlag. Påvirkninger af Natura 2000-områdets bevaringsmålsætninger anses ikke som værende væsentlige såfremt påvirkningen skønnes at indebære negative udsving i bestandsstørrelsen, som er mindre end de naturlige udsving, der anses for at være normale for den pågældende art eller naturtype, jf. habitatvejledningen.

Habitatbekendtgørelsens §10 beskriver desuden, at der ikke kan gives tilladelse til projekter, som beskadiger eller ødelægger yngle- eller rasteområder for de dyre- og plantearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a) og litra b). Af Habitatdirektivets artikel 12 og Bilag IV fremgår det, at medlemslandene skal indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om disse forekommer indenfor eller udenfor et Natura 2000-område. Direktivets artikel 12 er implementeret i dansk lovgivning gennem habitatbekendtgørelsen samt artfredningsbekendtgørelsen /3/. For

dyrearter omfattet af Bilag IV indebærer beskyttelsen et forbud mod forsætligt fangstdrab, forsætlig forstyrrelse, opbevaring, transport og at yngle- og rasteområder beskadiges eller ødelægges.

2.4 Miljømålsloven

Rammerne for planlægning indenfor de udpegede internationale naturbeskyttelsesområder fastsættes i miljømålsloven. Det er i miljømålsloven bestemt, at staten skal udarbejde Natura 2000-planer og tilhørende basisanalyser. Det er i disse planer, at Natura 2000-områdernes bevaringsmålsætninger er fastlagt.

2.5 Vandrammedirektivet

EU's vandrammedirektiv 2000/60/EF fra år 2000, er en central del af EU's lovgivning om vandbeskyttelse /4/. Det har til formål at fastlægge rammerne for beskyttelse af vandløb, søer, kystvand mm. samt at forbedre tilstanden i disse ud fra direktivets artikel 4 og bilag V. Vandrammedirektivet fastsætter de foranstaltninger og miljømål, som skal være udgangspunkt for udarbejdelsen af indsatsprogrammer og vandområdeplaner.

2.6 Bekendtgørelse af lov om vandplanlægning

Bekendtgørelsen af lov om vandplanlægning har til formål at fastlægge rammerne for beskyttelse og forvaltning af overfladevand og grundvand /5/. Denne lov har til formål at fastlægge rammerne for beskyttelse og forvaltning af overfladevandet. Vandplanlægningen skal gennemføres efter reglerne i denne lov.

2.7 Indsatsbekendtgørelsen

Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter fastlægger indsatsprogrammer for hvert enkelt områdedistrikt /6/.

Indsatsbekendtgørelsen fastlægger de konkrete foranstaltninger, som skal indarbejdes i indsatsprogrammerne, så der kan opnås målopfyldelse af miljømålene for vandløbene.

Myndighederne må ikke træffe afgørelser, hvis afgørelsen kan medføre tilstandsforringelse eller hvis fastlagte miljømål ikke kan opnås for målsatte overfladevandområder eller grundvandsforekomster, jf. Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, §8.

2.8 Kriteriebekendtgørelse af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestauration

Af § 7, litra 11 i Bekendtgørelse om kriterier for vurdering af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestauration /36/ fremgår det, at ved gennemførsel af omløbsstryg dimensioneres stryget således, at der opretholdes mindst 50 % af medianminimumsvandføringen i stryget samtidig med, at der ikke må fjernes mere end 50 % af medianminimumsvandføringen fra stryget.

Der følger heraf, at hovedparten af vandføringen, hvilket også er gældende ved store flomafstrømninger, skal ledes til vandløbet igennem et omløbsstryg.

2.9 Vandforsyningsloven

Vandforsyningsloven har efter lovens § 1 til formål at sikre, at udnyttelsen og den dertil knyttede beskyttelse af vandforekomster sker efter en samlet planlægning og efter en samlet vurdering.

Efter § 18 må overfladevand ikke indvindes uden tilladelse, og det er kommunalbestyrelsen der meddeler tilladelsen.

I bekendtgørelse nr. 775 af 21. juni 2024 om vandindvinding og vandforsyning er der fastsat bestemmelser for sagers behandling efter loven.

2.10 Vandløbsloven

Efter vandløbslovens § 1 skal det tilstræbes at sikre, at vandløb kan benyttes til afledning af vand, navnlig overfladevand, spildevand og drænvand. Endvidere skal fastsættelse og gennemførelse af foranstaltninger efter loven ske under hensyntagen til de natur- og miljømæssige krav til vandløbskvalitet, som fastsættes i anden lovgivning.

Opstemningsanlæg i vandløb er omfattet af vandløbslovens § 48, hvoraf det fremgår, at Opstemningsanlæg eller andre anlæg, der kan hindre vandets frie løb eller i øvrigt kan være til skade for vandløbet, må ikke anlægges eller ændres, herunder driftsmæssigt, uden vandløbsmyndighedens godkendelse.

Ændringer i opstemningsanlæg er reguleret efter bestemmelserne i miljøministeriets bekendtgørelse om vandløbsregulering og restaurering m.v. nr. 834 af 27. juni 2016.

2.11 Dambrugsbekendtgørelsen

Dambrugsbekendtgørelsen /37/ fastsætter regler for ferskvandsdambrug i forhold til miljøbeskyttelse.

I bekendtgørelsens § 7 findes myndighedskravene til fastsættelse af afgitring ved vandindtag og -udløb for dambrugene. Ligeledes fremgår krav til størrelsen på gitteråbninger i bekendtgørelsen. Bekendtgørelsen beskriver særlige krav for afgitringen i vandløbssystemer, hvor der skal tages hensyn til bevaring og beskyttelse af fiskearter.

3 Projektbeskrivelse

Vejle Kommune har modtaget ansøgninger om vandindvindingstilladelser til turbinedrift af i alt 5 turbiner. Turbinerne er fordelt, så der findes 1 turbine i Grejs Å og 4 turbiner i Vejle Å.

- Turbinen i Grejs Å er beliggende indenfor Natura 2000-område N81, ”Øvre Grejs Ådal”
- De 4 turbiner i Vejle Å ligger placeret opstrøms Natura 2000-område N238, ”Egtved Ådal”

Udover vurderinger af ansøgningen om vandindvinding på hovedparten af vandføringen, ønsker Vejle Kommune, at indeværende rapport også omfatter en vurdering af påvirkningerne i det tilfælde hvor vandindvindingen maksimalt omfatter 50% af medianminimumvandføringen. Begrundelsen for dette er kriteriebekendtgørelsens bestemmelser for vurdering af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering sammenholdt med indsatsbekendtgørelsens bestemmelser om at myndighederne ikke må træffe afgørelser, hvis afgørelsen kan medføre tilstandsforringelse eller hvis fastlagte miljømål ikke kan opnås for målsatte overfladevandområder.

3.1 Vejle Å

I Vejle Å er der ansøgt om tilladelse til indvinding af vand til turbinedrift ved 4 eksisterende opstemninger, som er hhv.:

- Gødding Mølle, spærring nr. 3
 - *Gødding Mølle søger om en vandindvindingstilladelse på 580 l/sek. Medianminimumsvandføringen (Qmm) er 218 l/sek. (amtet 2005), hvilket svarer til en indvinding på 266 % af Qmm.*
- Turbine ved Markedspladsen, spærring nr. 7
 - *Turbinen ved Markedspladsen søger om en vandindvindingstilladelse på 380 l/sek. Qmm er 351 l/sek., hvilket svarer til 108 % af Qmm.*
- Marshall Turbinen, spærring nr. 8
 - *Marshall Turbinen søger om en vandindvindingstilladelse på 430 l/sek. Marshall Turbinen er beregnet ud fra opland og middel karakteristisk afstrømning til 492 l/sek., svarende til indvinding på 87% af Qmm.*
- Randbøldal Turbinen, spærring nr. 9
 - *Randbøldal Turbinen søger om en vandindvindstilladelse på 1100 l/sek. Qmm er 660 l/sek. (amtet 2005), hvilket svarer til en indvinding på 167 % af Qmm.*

Beliggenheden af ovennævnte 4 lokaliteter, ses på (Figur 1). Spærringerne er nummereret på listen ovenfor. Numrene er gengivet igennem denne rapport til identifikation af deres placeringer på de ledsagende kort.

På lokaliteterne er der ansøgt om vandindvindingstilladelse til turbinedrift på samme vilkår som hidtil, hvilket svarer til, at hovedparten af vandføringen kan anvendes til turbinedrift. Der er dog vilkår om, at der skal ledes vand til drift af ålepas og evt. ungfiskesluse.

Ansøgningen omfatter ikke fysiske anlægsarbejder eller ændringer af den nuværende indretning.

Figur 1: De fire turbiners placering i Vejle Ådal (Besigtigelse af Envidan).

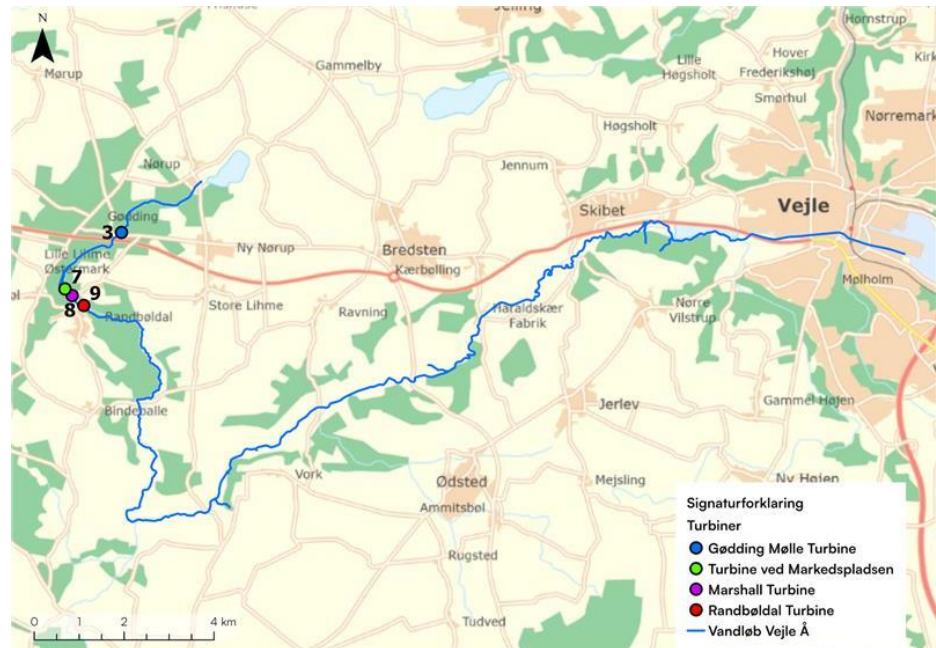
4 Vandløbsmæssige eksisterende forhold

De eksisterende vandløbsmæssige forhold for projektet er beskrevet på baggrund af vandløbsregulativer fra Vejle Kommune samt data fra vandplandata.dk og MiljøGIS for vandområdeplaner fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. Desuden indgår observationer og fotodokumentation fra Envidans besigtigelse af lokaliteterne 28. november 2024.

Vejle Å og recipienten Lillebælt er vandforekomster omfattet af EU's Vandrammedirektiv og den Danske implementering af reglerne i bl.a. bekendtgørelse af lov om vandplanlægning og indsatsbekendtgørelsen /5/og /6/.

4.1 Vejle Å

Vejle Å er et offentligt vandløb i Vejle kommune. Den har sit udspring i Engelsholm Sø og løber ud i Vejle Fjord/Lillebælt efter at have modtaget vand fra en række tilløb, herunder Egtved Å, Højen Å og Grejs Å jf. Figur 2. På den sidste delstrækning går åen gennem Vejle By. Det samlede opland er til Vejle Å systemet er 328 km². Vejle Ås samlede strækning er ca. 32 km lang.

Figur 2: Oversigtskort over Vejle Å med angivelse af Gødning Mølle (spærring nr. 3), Markedspladsen (spærring nr. 7), Marshall/Lihme Fabrik (spærring nr. 8) og Randbøldal Turbine (spærring nr. 9).

Vejle Å administreres efter Vandløbsloven og vandløbets regulativ, der for Vejle Ås vedkommende delt op tre geografiske adskilte regulativer. Regulativerne beskriver skikkelse og vedligeholdelse med tidspunkt, metode, bundkote mv. (Regulativ for Vejle Å, Vejle kommune, /9/).

De relevante parametre fra regulativet for den øverste delstrækning er:

- Vandløbet henligger som naturvandløb, vedligeholdelsen skal tilsigte at bevare den naturlige tilstand i vandløbet
- Normalt ingen grødeskæring på strækningen fra Engelsholm til stemmeværket ved Gødning
- I resten af vandløbet foretages normalt 2 årlige grødeskæringer på steder, hvor der er behov for at sænke vandstanden af hensyn til benyttelsen af de tilgrænsende arealer, eller hvor der af andre grunde er behov for at friholde et strømløb
- Regulativet indebærer, at der normalt ikke skal foretages oprensning, selv om der sker aflejringer af sand og lignende på strækningen
- Beskrivelse af spærringer (stemmeværk, øvrige bygværker og fisketrapper) på strækningen med flodemålskote, bundbjælkekote, vandslug og evt. turbinerørsdiameter
- Det topografiske afstrømningsopland udgør ved strækningens begyndelse ca. 15 km², og ved strækningens endepunkt ca. 44 km²

Vejle Å er på strækningen omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 som beskyttet vandløb.

4.1.1 Miljømål

De konkrete miljømål for de enkelte vandområder fastsættes efter vandrammedirektivet og lov om vandplanlægning. Miljømålene opnås ved, at vandområdet har både en god kemisk tilstand og en god økologisk tilstand.

Miljøtilstanden i vandløb, der er målsat i den statslige vandområdeplan, beskrives ved hjælp af den samlede økologiske tilstand og den fastlægges ud fra de biologiske kvalitetselementer smådyr, fisk, vandløbsplanter og bundlevende alger samt kemisk tilstand. Jf. udbudsmaterialet vil indeværende beskrivelse og vurdering udelukkende omfatte de fire biologiske kvalitetselementer.

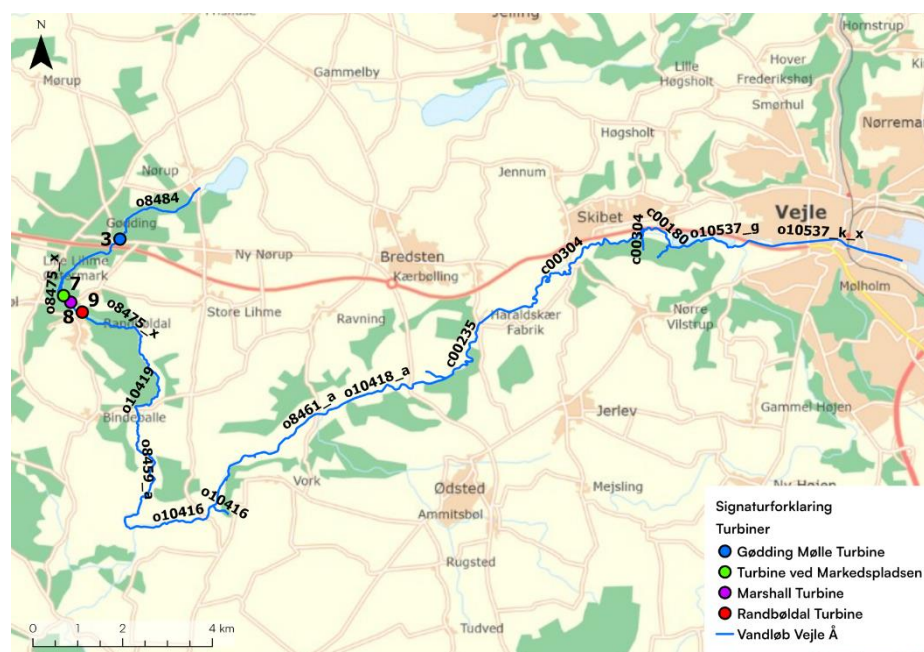
Den samlede økologiske tilstand, for en given vandløbsstrækning, bestemmes ud fra en selvstændig tilstandsvurdering for hvert af de fire kvalitetselementer, hvor den laveste af de fire kvalitetselementer afgør tilstandsvurderingen. Miljømål i forhold til den økologiske tilstand er fastlagt i den gældende Vandområdeplan (2021-2027), mens den aktuelle miljøtilstand kan ses i den tilstandsvurdering, der ligger til grund for genbesøget for VP3II. I forbindelse med genbesøget af vandområdeplanerne 2021-2027 har Miljøstyrelsen opdateret datagrundlaget for tilstandsvurderingerne for nationalt specifikke stoffer i vandløb. De nationalt specifikke stoffer indgår som en del af vurderingen af den samlede økologiske tilstand for vandløb, sammen med kvalitetselementerne fisk, smådyr, planter og fytobenthos. For de vandområder, hvor tilstanden for kvalitetselementerne fisk, smådyr, planter og fytobenthos tilsammen er god eller høj, vil en overskridelse af miljøkvalitetskravet for et eller flere nationalt specifikke stoffer betyde, at den samlede tilstand trækkes ned i moderat tilstand. Tilstandsvurderingen og fastsættelse af miljømål laves for bestemte strækninger af vandløbene – de såkaldte vandområder.

De aktuelle lokaliteter i Vejle Å er beliggende indenfor tre delstrækninger i vandområderne 08484, 08479 og 08475_x. Den samlede økologiske tilstand for Vejle Å i vandområderne er jf. den seneste tilstandsvurdering (genbesøg for VP3II vandområdeplaner 2021-2027), vurderet som havende "Dårlig økologisk tilstand", "Moderat økologisk tilstand" og "Dårlig økologisk tilstand".

Tilstandsvurderingen for de enkelte kvalitetselementer og den samlede økologiske tilstand for vandområderne i Vejle Å fremgår af Tabel 1. For de tre delstrækninger af Vejle Å, hvor indeværende projekt er lokaliseret, uddybes de enkelte kvalitetselementer og den samlede økologiske tilstand/potentiale samt indsatser, i de næste afsnit. Såfremt der ikke forekommer potentielle påvirkninger eller tilstandsændringer i disse tre vandområder, beskrives de resterende vandområder ikke yderligere, men de indgår i den samlede vurdering af projektets påvirkninger.

Tabel 1: Miljømål og tilstandsvurdering i VP3II genbesøg for vandområderne ved Vejle Å /7/. Gødding Mølle (spærring nr. 3) er beliggende i vandområdet o8484 og o8479, Markedspladsen (spærring nr. 7), Marshall/Lihme Fabrik (spærring nr. 8) og Randbøldal Turbine (spærring nr. 9) i o8475_x.

Vandområde	Miljømål	Tilstandsvurdering – Økologisk Potentiale				Samlet Økologisk Potentiale
		Smådyr	Fisk	Vandplanter	Bundlevende alger	
o8484	God	God	Dårlig	Ukendt	Ukendt	Dårlig
o8479	God	Høj	Ukendt	Ukendt	Ukendt	Moderat
o8475_x	God	God	Dårlig	Ukendt	Ukendt	Dårlig
o10419	God	Høj	Ukendt	Høj	Ukendt	Moderat
o8459_a	God	God	Ukendt	Ukendt	Ukendt	Moderat
o10416	God	God	Ukendt	Høj	God	Moderat
o8461_a	God	God	Ukendt	God	Ukendt	Moderat
o10418_a	God	God	Ukendt	Ukendt	Ukendt	Moderat
o10537_b_a	God	Høj	Høj	Ukendt	Ukendt	Moderat
c00235	God	Høj	Ukendt	Ukendt	Ukendt	Moderat
c00304	God	Høj	Ukendt	Høj	Ukendt	Moderat
c00180	God	Høj	Ukendt	Ukendt	Ukendt	Høj
o10537_g	God	God	Ukendt	Moderat	Ukendt	Moderat
o10537_k_x	God	God	Ukendt	Ukendt	Ukendt	Moderat

Figur 3: De 14 vandområder i tilknytning til Vejle Å (kilde: MiljøGIS, MST, /7/).

Nedenfor beskrives miljøforhold og -tilstand i forhold til de fire turbiner på strækningen: Gødding Mølle (spærring nr. 3), Turbinen ved Markedspladsen

(spærring nr. 7), Marshall Turbinen (spærring nr. 8) og Randbøldal Turbinen (spærring nr. 9) (Figur 1).

4.1.2 Opstrøms Gødning Mølle

Forløbet af Vejle Å fra udspring ved udløbet af Engelsholm Sø til og med den opstemmede sø opstrøms turbinen ved Gødning Mølle, spærring nr. 3 benævnes vandområde o8484 og har en længde på 2,44 km og beskrives i vandområdeplanen 2021-2027 som et naturligt type 2 vandløb, jf. Figur 4.

Vandområdet har en målsætning om god økologisk tilstand, men den samlede økologiske tilstand er dårlig (Tabel 1). I vandområdeplanens genbesøg er der beskrevet indsatser til fjernelse af spærring ved Ådal Dambrug (Figur 9).

Figur 4: Vandområde o8484, Vejle Å, i tæt tilknytning til Gødning Mølle, spærring nr. 3 (kilde: MiljøGIS, MST, /7/).

Smådyr

Miljøtilstanden i vandområdet i forhold til smådyr (bentiske invertebrater) måles ved hjælp af Dansk Vandløbsfauna Indeks (DVFI). Den aktuelle miljøtilstand i Vejle Å (*vandområde o8484*) målt ved hjælp af smådyr er vist nedenfor på Figur 5. Det ses, at tilstandsvurderingen for smådyr er "God økologisk tilstand", hvilket betyder, at Vejle Å opfylder målet om "God økologisk tilstand" på dette kvalitetselement.

Figur 5: Oversigt over seneste tilstandsvurdering ift. smådyr i Vejle Å, vandområde 08484 (kilde: MiljøGIS, MST, /7/).

Fisk

Miljøtilstanden i vandløb ift. fisk måles vha. Dansk Fiskeindeks For Vandløb (DFFV), der består af 2 delindeks. Det ene delindeks anvendes i små vandløb, hvor der naturligt kun forekommer få fiskearter, mens det andet delindeks anvendes i større vandløb, hvor antallet af fiskearter naturligt er højere.

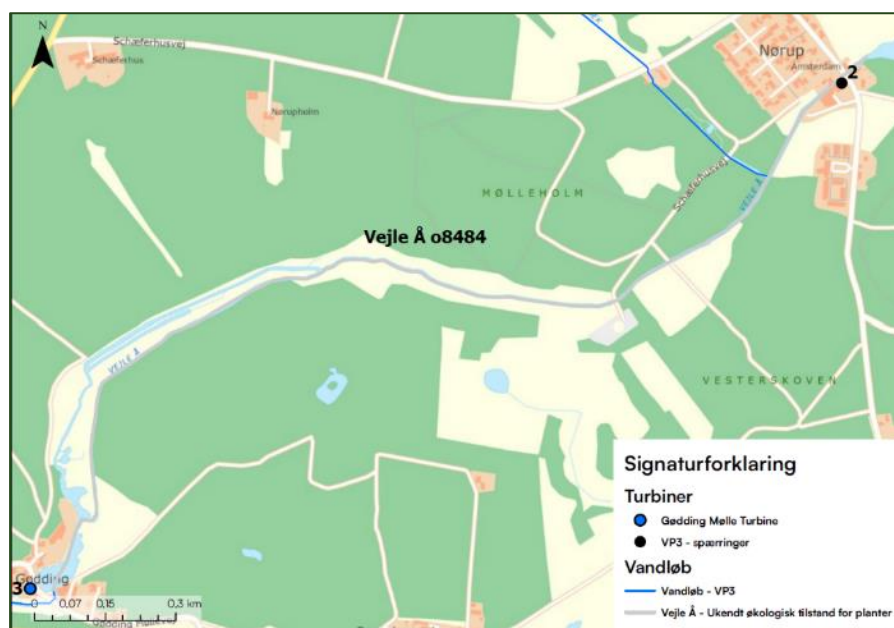
I Vejle Å, vandområde 08484, er delindeks DFFV0 benyttet til udregning af DFFV-værdien, som giver en aktuel miljøtilstand i Vejle Å målt vha. fisk på ”Dårlig økologisk tilstand”, hvilket betyder, at denne vandløbsforekomst ikke har målopfyldelse på dette kvalitetselement, Figur 6. DFFV-værdien i vandløb afspejler især forekomsten af fysiske spærringer, de fysiske forhold i vandløbet samt forurening. Med en dårlig økologisk tilstand i vandløbet, vurderes det derfor, at der ikke er gode forhold for fisk.

Figur 6: Oversigt over seneste tilstandsvurdering ift. fisk i Vejle Å, vandområde o8484 (kilde: MiljøGIS, MST, /7/).

Vandplanter

Miljøtilstanden i vandløb ift. vandplanter måles vha. Dansk Vandløbsplante Indeks (DVPI). Indeksverdien ift. planter afhænger særligt af de fysiske forstyrrelser, der sker i vandløbet (vedligeholdelse), tilgængeligheden af lys og en naturlig overgang mellem land og vand. Den aktuelle miljøtilstand i Vejle Å, vandområde o8484, målt vha. vandplanter er ukendt, hvilket betyder at dette biologiske kvalitetselement ikke er blevet undersøgt og at den aktuelle tilstand derfor ikke kendes, Figur 7. Dette kvalitetselement indgår derfor ikke i vurderingen af den aktuelle samlede økologiske tilstand for vandområdet.

Figur 7: Oversigt over seneste tilstandsvurdering ift. planter i Vejle Å, vandområde 08484 (kilde: MiljøGIS, MST, /7/).

Bundlevende alger

Bundlevende alger (fyto-benthos) lever på faste substrater på vandløbsbunden. Vurdering af dette kvalitetsparameter bygger på data indsamlet i forbindelse med det nationale overvågningsprogram NOVANA. Til vurderingen benyttes EQR-værdier fra vandløbsstationer, hvor der ikke findes EQR-værdier betragtes tilstanden af bundlevende alger i vandområdet som ukendt. Fysisk udformning af vandløbene, oplandsstørrelse samt andelen af landbrug i den vandløbsnære zone har en betydelig indvirkning på artssammensætningen af de bundlevende alger.

Den aktuelle miljøtilstand i Vejle Å, vandområde 08484, målt vha. bundlevende alger er ukendt, hvilket betyder, at dette biologiske kvalitetselement ikke er blevet undersøgt, og at den aktuelle tilstand derfor ikke kendes, Figur 8. Dette kvalitetselement indgår derfor ikke i vurderingen af den aktuelle samlede økologiske tilstand for vandområdet.

Figur 8: Oversigt over seneste tilstandsvurdering ift. bundlevende alger i Vejle Å, vandområde o8484 (kilde: MiljøGIS, MST, /7/).

4.1.3 Nedstrøms Gødning Mølle

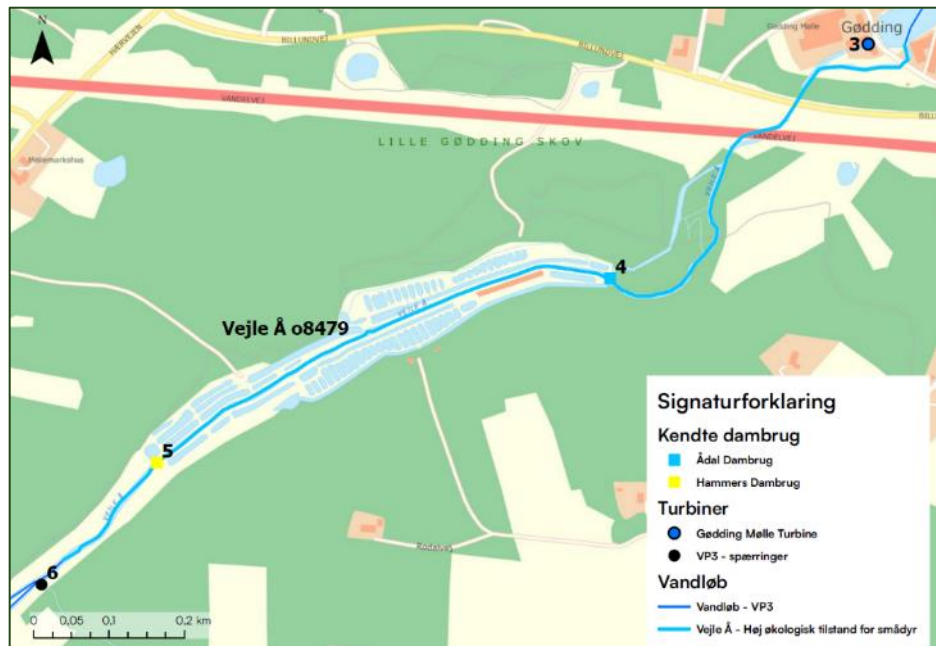
Nedstrøms Gødning Mølle (**Figur 9**) benævnes *vandområde o8479* og har en længde på 1,48 km og karakteriseres som naturligt type 2 vandløb. Målsætningen er god økologisk tilstand, mens den samlede tilstand er moderat økologisk tilstand (Tabel 1). I vandområdeplanens genbesøg er der beskrevet indsatser til fjernelse af spærring ved Ådal Dambrug (Figur 9).

Figur 9: Vandområde o8479, Vejle Å, nedstrøms Gødning Mølle, spærring nr. 3 (kilde: MiljøGIS, MST, /7/).

Smådyr

Miljøtilstanden i vandløb i forhold til smådyr (bentiske invertebrater) måles ved hjælp af Dansk Vandløbsfauna Indeks (DVFI). Den aktuelle miljøtilstand i Vejle Å, vandområde 08479, målt ved hjælp af smådyr er vist nedenfor på Figur 10. Det ses, at tilstandsvurderingen for smådyr er "Høj økologisk tilstand", hvilket betyder, at Vejle Å her opfylder målet om "God økologisk tilstand" på dette kvalitetselement.

Figur 10: Oversigt over seneste tilstandsvurdering ift. smådyr i Vejle Å, vandområde 08479 (kilde: MiljøGIS, MST, /7/).

Fisk

Miljøtilstanden i vandløb ift. fisk måles vha. Dansk Fiskeindeks For Vandløb (DFFV), der består af 2 delindeks. Det ene delindeks anvendes i små vandløb, hvor der naturligt kun forekommer få fiskearter, mens det andet delindeks anvendes i større vandløb, hvor antallet af fiskearter naturligt er højere.

Den aktuelle miljøtilstand i Vejle Å, vandområde 08479, målt vha. fisk er ukendt, hvilket betyder at dette biologiske kvalitetselement ikke er blevet undersøgt og at den aktuelle tilstand derfor ikke kendes, Figur 11. Dette kvalitetselement indgår derfor ikke i vurderingen af den aktuelle samlede økologiske tilstand for vandområdet.

Figur 11: Oversigt over seneste tilstandsvurdering ift. fisk i Vejle Å, vandområde o8479 (kilde: MiljøGIS, MST, /7/).

Vandplanter

Miljøtilstanden i vandløb ift. vandplanter måles vha. Dansk Vandløbsplante Indeks (DVPI). Indeksverdien ift. planter afhænger særligt af de fysiske forstyrrelser, der sker i vandløbet (vedligeholdelse), tilgængeligheden af lys og en naturlig overgang mellem land og vand. Den aktuelle miljøtilstand i Vejle Å, vandområde o8479, målt vha. vandplanter er ukendt, hvilket betyder at dette biologiske kvalitetselement ikke er blevet undersøgt og at den aktuelle tilstand derfor ikke kendes, Figur 12. Dette kvalitetselement indgår derfor ikke i vurderingen af den aktuelle samlede økologiske tilstand for vandområdet.

Figur 12: Oversigt over seneste tilstandsvurdering ift. planter i Vejle Å, vandområde 08479 (kilde: MiljøGIS, MST, /7/).

Bundlevende alger

Bundlevende alger (fyto-benthos) lever på faste substrater på vandløbsbunden. Vurdering af dette kvalitetsparameter bygger på data indsamlet i forbindelse med det nationale overvågningsprogram NOVANA. Til vurderingen benyttes EQR-værdier fra vandløbsstationer, hvor der ikke findes EQR-værdier betragtes tilstanden af bundlevende alger i vandområdet som ukendt. Fysisk udformning af vandløbene, oplandsstørrelse samt andelen af landbrug i den vandløbsnære zone har en betydelig indvirkning på artssammensætningen af de bundlevende alger.

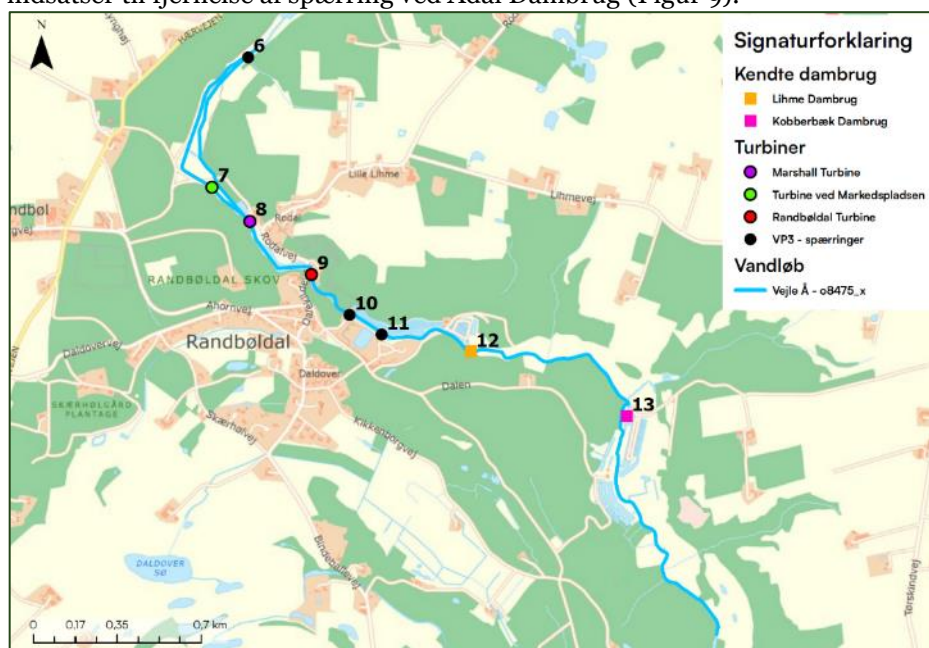
Den aktuelle miljøtilstand i Vejle Å, vandområde 08479, målt vha. bundlevende alger er ukendt, hvilket betyder, at dette biologiske kvalitetselement ikke er blevet undersøgt, og at den aktuelle tilstand derfor ikke kendes, Figur 13. Dette kvalitetselement indgår derfor ikke i vurderingen af den aktuelle samlede økologiske tilstand for vandområdet.

Figur 13: Oversigt over seneste tilstandsvurdering ift. bundlevende alger i Vejle Å, vandområde o8479 (kilde: MiljøGIS, MST, /7/).

4.1.4 Turbinen ved Markedspladsen, Marshall Turbinen og Randbøldal Turbinen

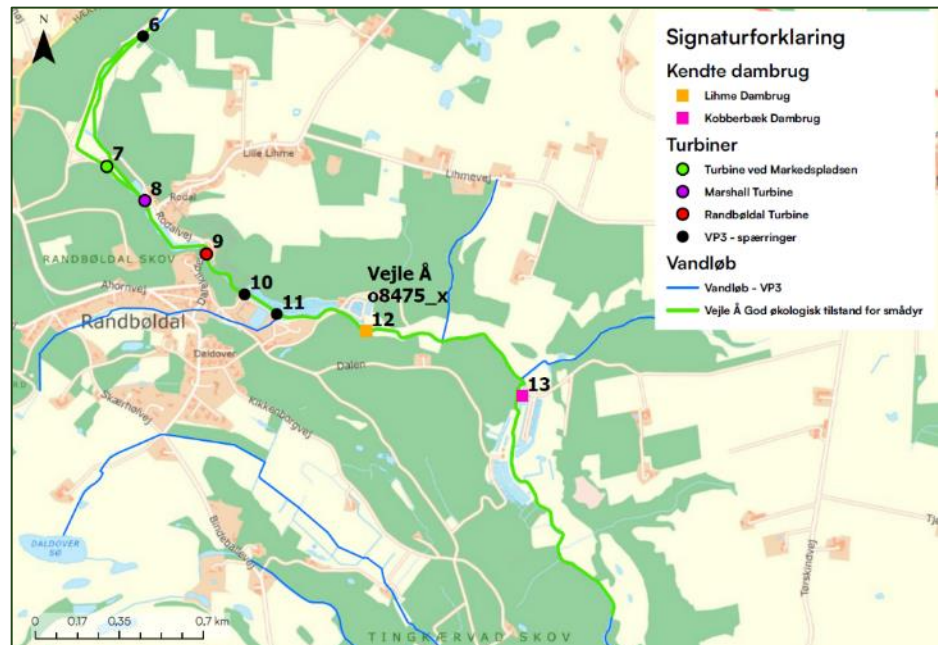
De 3 øvrige turbiner i nærværende projekt ligger alle i *vandområde o8475_x*, (Figur 14), der starter, hvor opstrøms *vandområde o8479* slutter og fortsætter 5 km nedstrøms. Målsætningen er god økologisk tilstand, men den samlede tilstand er dårlig (Tabel 1). I vandområdeplanens genbesøg er der beskrevet indsatser til fjernelse af spærring ved Ådal Dambrug (Figur 9).

Figur 14: Vandområde o8475_x, Vejle Å, i tilknytning til turbinerne ved Markedspladsen, Marshall og Randbøldal. (kilde: MiljøGIS, MST, /7/).

Smådyr

Miljøtilstanden i vandløb i forhold til smådyr (bentiske invertebrater) måles ved hjælp af Dansk Vandløbsfauna Indeks (DVFI). Den aktuelle miljøtilstand i Vejle Å, vandområde 08475_x, målt ved hjælp af smådyr er vist nedenfor på Figur 15. Det ses, at tilstandsvurderingen for smådyr er "God økologisk tilstand", hvilket betyder, at Vejle Å opfylder målet om "God økologisk tilstand" på dette kvalitetselement.

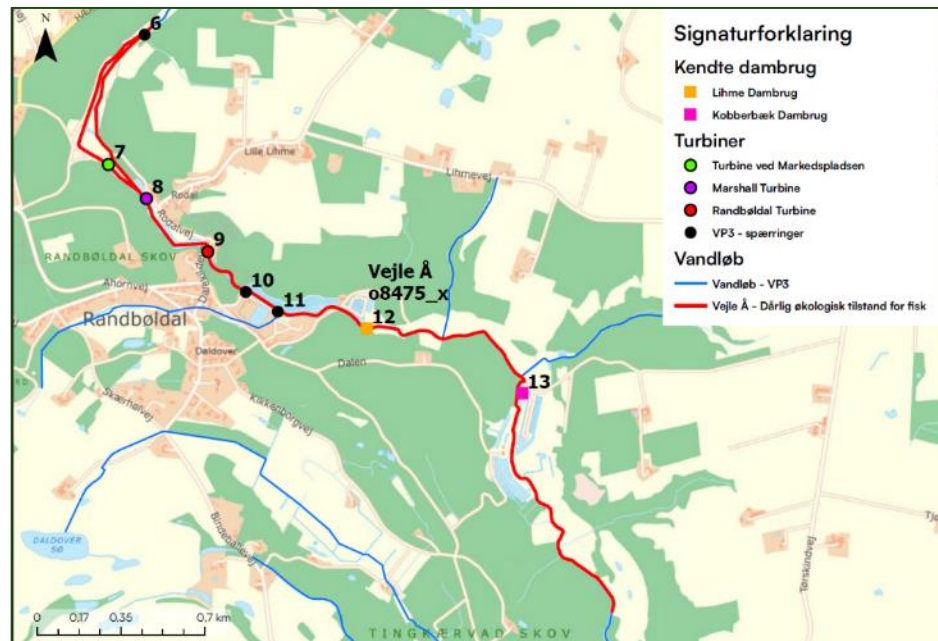

Figur 15: Oversigt over seneste tilstandsvurdering ift. smådyr i Vejle Å, vandområde 08475_x (kilde: MiljøGIS, MST, /7/).

Fisk

Miljøtilstanden i vandløb ift. fisk måles vha. Dansk Fiskeindeks For Vandløb (DFFV), der består af 2 delindeks. Det ene delindeks anvendes i små vandløb, hvor der naturligt kun forekommer få fiskearter, mens det andet delindeks anvendes i større vandløb, hvor antallet af fiskearter naturligt er højere.

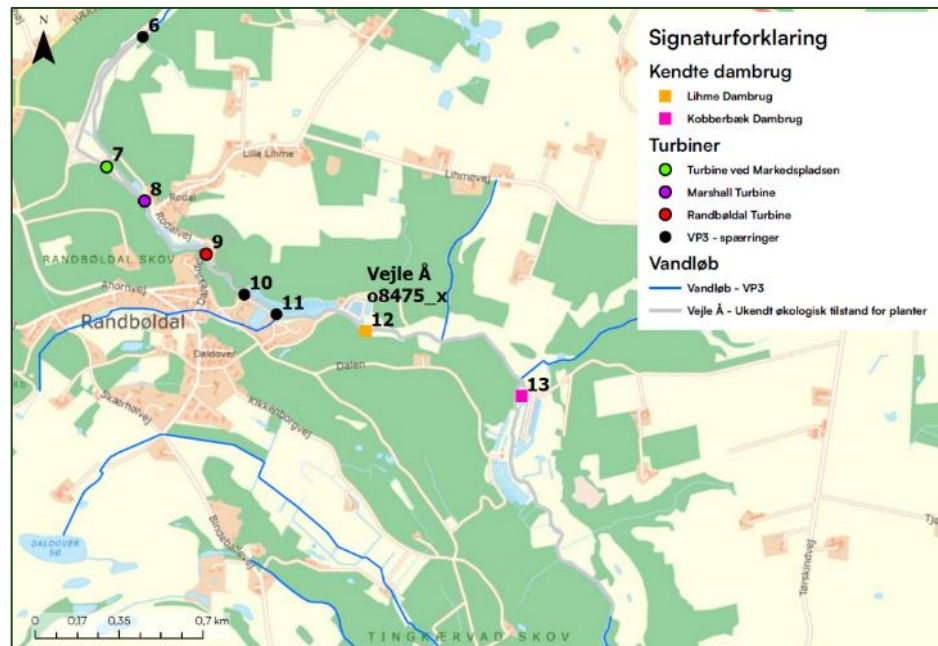
I Vejle Å, vandområde 08475_x, er delindeks DFFV0 benyttet til udregning af DFFV-værdien, som giver en aktuel miljøtilstand i Vejle Å målt vha. fisk på "Dårlig økologisk tilstand", hvilket betyder, at denne vandløbsforekomst ikke har målopfyldelse på dette kvalitetselement, Figur 16. DFFV-værdien i vandløb afspejler især forekomsten af fysiske spærringer, de fysiske forhold i vandløbet samt forurening. Med en dårlig økologisk tilstand i vandløbet, vurderes det derfor, at der ikke er gode forhold for fisk.

Figur 16: Oversigt over seneste tilstandsvurdering ift. fisk i Vejle Å, vandområde o8475_x (kilde: MiljøGIS, MST, /7/).

Vandplanter

Miljøtilstanden i vandløb ift. vandplanter måles vha. Dansk Vandløbsplante Indeks (DVPI). Indeksverdien ift. planter afhænger særligt af de fysiske forstyrrelser, der sker i vandløbet (vedligeholdelse), tilgængeligheden af lys og en naturlig overgang mellem land og vand. Den aktuelle miljøtilstand i Vejle Å, vandområde o8475_x, målt vha. vandplanter er ukendt, hvilket betyder, at dette biologiske kvalitetselement ikke er blevet undersøgt, og at den aktuelle tilstand derfor ikke kendes, Figur 17. Dette kvalitetselement indgår derfor ikke i vurderingen af den aktuelle samlede økologiske tilstand for vandområdet.

Figur 17: Oversigt over seneste tilstandsvurdering ift. planter i Vejle Å, vandområde o8475_x (kilde: MiljøGIS, MST, /7/).

Bundlevende alger

Bundlevende alger (fyto-benthos) lever på faste substrater på vandløbsbunden. Vurdering af dette kvalitetsparameter bygger på data indsamlet i forbindelse med det nationale overvågningsprogram NOVANA. Til vurderingen benyttes EQR-værdier fra vandløbsstationer, hvor der ikke findes EQR-værdier betragtes tilstanden af bundlevende alger i vandområdet som ukendt. Fysisk udformning af vandløbene, oplandsstørrelse samt andelen af landbrug i den vandløbsnære zone har en betydelig indvirkning på artssammensætningen af de bundlevende alger.

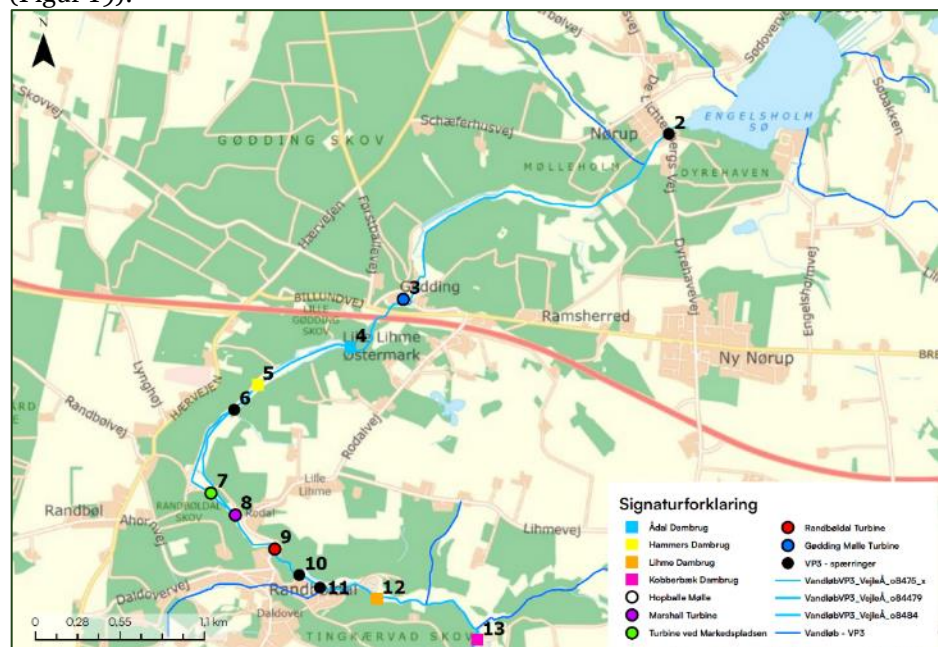
Den aktuelle miljøtilstand i Vejle Å, vandområde o8475_x, målt vha. bundlevende alger er ukendt, hvilket betyder, at dette biologiske kvalitetselement ikke er blevet undersøgt, og at den aktuelle tilstand derfor ikke kendes, Figur 18. Dette kvalitetselement indgår derfor ikke i vurderingen af den aktuelle samlede økologiske tilstand for vandområdet.

Figur 18: Oversigt over seneste tilstandsvurdering ift. bundlevende alger i Vejle Å, vandområde o8475_x (kilde: MiljøGIS, MST, /7/).

4.1.5 Spærringer

Indenfor de ovennævnte vandområder er der i genbesøget af vandområdeplanen 2021-2027 registreret nedenstående spærringer i Vejle Å (Figur 19).

Figur 19: Udpegning af fysiske spærringer i genbesøget af VP3II i tilknytning til Vejle Å i indeværende projekt (kilde: MiljøGIS, MST, /10/).

I regulativet for Vejle Å på strækningen med de fire turbiner inklusiv opstrøms og nedstrøms strækninger, er følgende bygværker nævnt, med antal meter fra udspring af Vejle Å i Engelsholm Sø i parentes (Figur 19):

- Stemmeværk ved Engelsholm Mølle (120 m) nedlagt - *spærring nr. 2*
 - Stemmeværk for Gødding Mølle (2461 m) - *spærring nr. 3*
 - Dambrugsstemmeværk ved Ådal Dambrug (3088 m) - *spærring nr. 4*
 - Stemmeværk for øverste turbinehus (3996 m) - *spærring nr. 7*
 - Stemmeværk for Lihme fabrik (Marshall) (4800 m) - *spærring nr. 8*
 - Stemmeværk for Randbøldal fabrik (5209 m), omløbsåen er det offentlige vandløb, - *spærring nr. 9*
 - Dambrugsstemmeværk (5510 m) og Fisketrappe for Randdal og Lihme Dambrug (5510 m), her er der lavet en faunapassage.
 - Dambrugsstemmeværk (6936 m) - *spærring nr. 12* og fisketrappe for Tingkærvad og Kobberbæk Dambrug (6936 m) - *spærring nr. 13*. Her er der lavet en faunapassage.
- Bundbjælke (8787 m) ved tidligere Engholm Fiskeri, eksisterer, men der er ingen indtag til søen. Der er i dag fri passage.

Gødding Mølle Turbinen - spærring nr. 3

De nuværende forhold ved turbinen ved Gødding Mølle er, at der ved indløbet til turbinen er en opstemmet sø, en mølledam, hvorfra vandet løber i to forløb (Figur 20), hvorefter det længere nedstrøms samles og løber videre samlet som Vejle Å.

Det ene forløb løber igennem turbinen ved Gødding Mølle (den stiplede blå streg på Figur 20), og det andet forløb af Vejle Å løber udenom turbinen (ca. 140 m) og samles fortsat som Vejle Å længere nedstrøms (den blå linje på Figur 20).

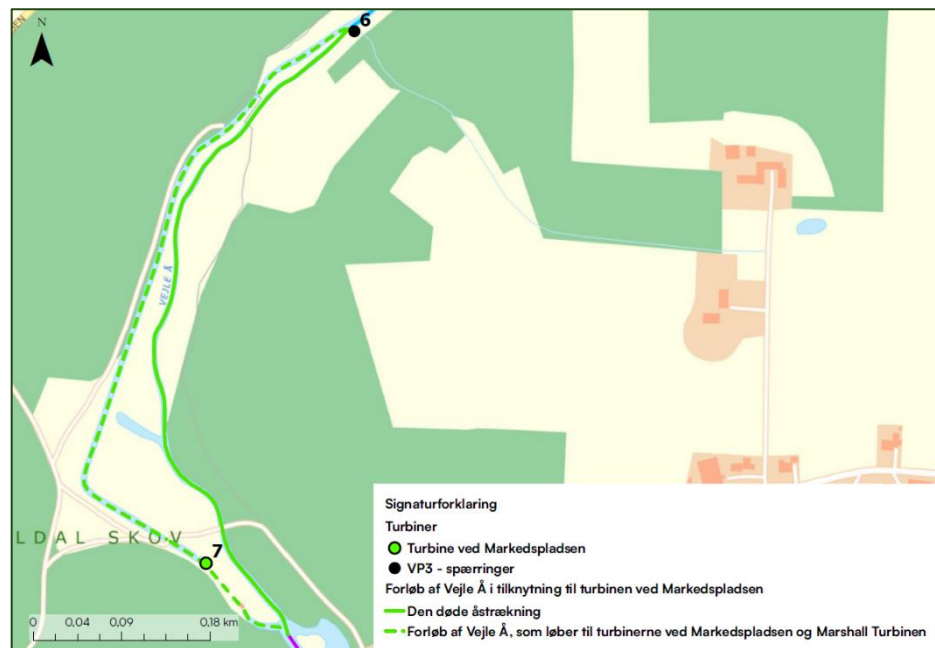
Figur 20: Udpegning af Vejle Ås forløb i tilknytning til turbinen ved Gødding Mølle /29/.

Figur 21: Øverst: Den opstemmede sø, Mølledam, ved Gødding Mølle set fra Gødding Møllevej i nordøstlig retning. Overløb til vandløbet ses foran bygningen, markeret med en gul pil.
Nederst tv. Indtag til Gødding Mølle set fra bygningen mod nordvest. Th. turbinen ved Gødding Mølle set fra Gødding Møllevej mod vest. (Billeder: Envidan).

Turbinen ved Markedspladsen - spærring nr. 7

De nuværende forhold ved turbinen ved Markedspladsen er, at der opstrøms turbinen ses to forløb af Vejle Å, hvor det ene er en død å-strækning af Vejle Å (den grønne linje på ca. 750 m Figur 22), som løber udenom turbinen. Det andet forløb løber til turbinen ved Markedspladsen (den grønne linje på Figur 22). Begge forløb af Vejle Å munder ud i den opstemmede sø opstrøms Marshall Turbinen (Figur 26).

Figur 22: Udpegning af Vejle Ås forløb i tilknytning til turbinen ved Markedspladsen /23/.

Figur 23: Indløbskanalen (den Grønske kanal) set i nordvestlig retning, som løber til turbinen ved Markedspladsen (den grønne stiplede linje på Figur 22). (Billeder: Envidan).

Figur 24: Den døde å-strækning af Vejle Å, som løber udenom turbinen ved Markedspladsen, (den grønne linje på **Figur 22**), forløbet strækker sig langs den Grønske kanal mod vest og et skovbevokset område mod øst. (Billeder: Envidan).

Figur 25: Tv.: Indløb til turbinen ved Markedspladsen set i en nordøstlig retning. Th.: Turbinehus fra 1920 ved turbinen ved Markedspladsen set i en nordlig retning (Billeder: Envidan).

Figur 26: Den opstemmede sø nedstrøms turbinen ved Markedspladsen, som er opstrøms Marshall Turbinen. Tv. Set i en sydøstlig retning. Th. Set fra Rodalvej i nordvestlig retning (Billeder: Envidan).

Marshall Turbinen - spærring nr. 8

De nuværende forhold ved Marshall turbinen er, at der opstrøms turbinen er en opstemmet sø.

Der er to forløb af Vejle Å, som løber til denne opstemmede sø ved Randbøldal turbinen længere nedstrøms. Det ene forløb løber udenom Marshall Turbinen (den lilla linje på ca. 120 m på Figur 27) og det andet forløb løber igennem Marshall Turbinen (den stiplede lilla linje på Figur 27). Begge forløb løber sammen længere nedstrøms og løber samlet videre som Vejle Å til den opstemmede sø ved Randbøldal Turbinen (Figur 30).

Figur 27: Udpegning af Vejle Ås forløb i tilknytning til Marshall Turbinen /23/.

Figur 28: Tv. Indløb til Marshall Turbinen set i nordlig retning. Th. ses turbinebygningen og nødoverløb set i sydøstlig retning. (Billeder: Envidan)

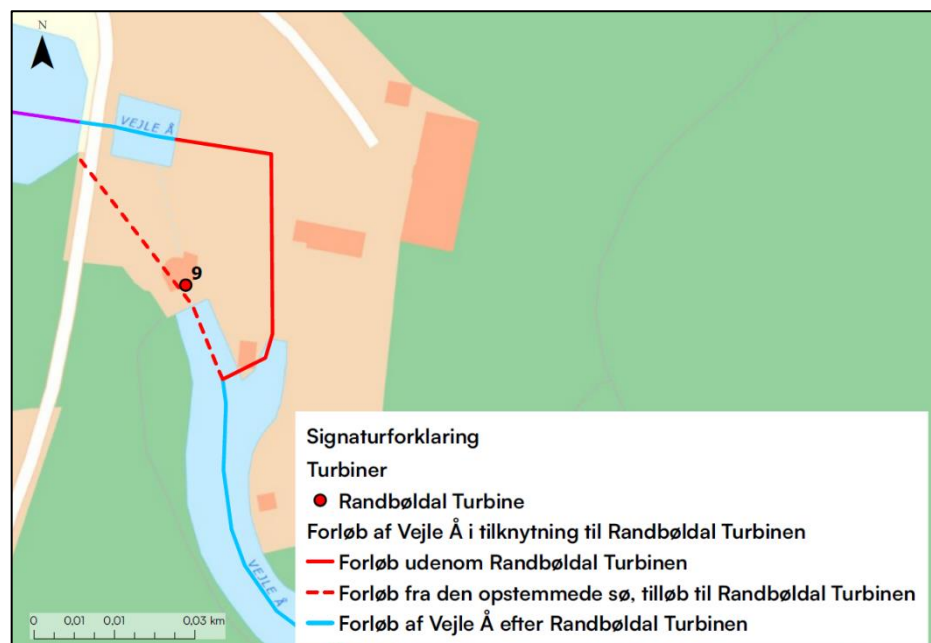
Figur 29: Forløbet af Vejle Å, som løber udenom Marshall Turbinen, set i en sydøstlig retning (Billeder: Envidan).

Figur 30: Tv. ses den opstemmede sø ved Randbøldal Turbinen, set fra Rodalvej i en sydvestlig retning. Th. ses indtag til turbine længst mod højre (markeret med en gul pil) og overløbet ses til venstre (markeret med en grøn pil). (Billeder: Envidan).

Randbøldal Turbinen - spærring nr. 9

De nuværende forhold ved Randbøldal Turbinen er, at der opstrøms turbinen er en opstemmet sø (Figur 30). Der er to forløb af Vejle Å, hvor det ene forløb løber udenom turbinen (den røde linje på ca. 84 m Figur 31 og Figur 33) og det andet forløb løber igennem Randbøldal Turbinen (den stiplede røde linje på Figur 31 og Figur 32), hvor de samles efterfølgende og løber videre som Vejle Å (den blå linje på Figur 31).

Figur 31: Udpegning af Vejle Ås forløb i tilknytning til Randbøldal Turbinen /23/.

Figur 32: Tv. Turbinebygningen, hvor forløbet af Vejle Å, som løber igennem Randbøldal Turbinen, set i nordvestlig retning. Th. Bagsiden af turbinebygningen set i en sydvestlig retning. (Billeder: Envidan).

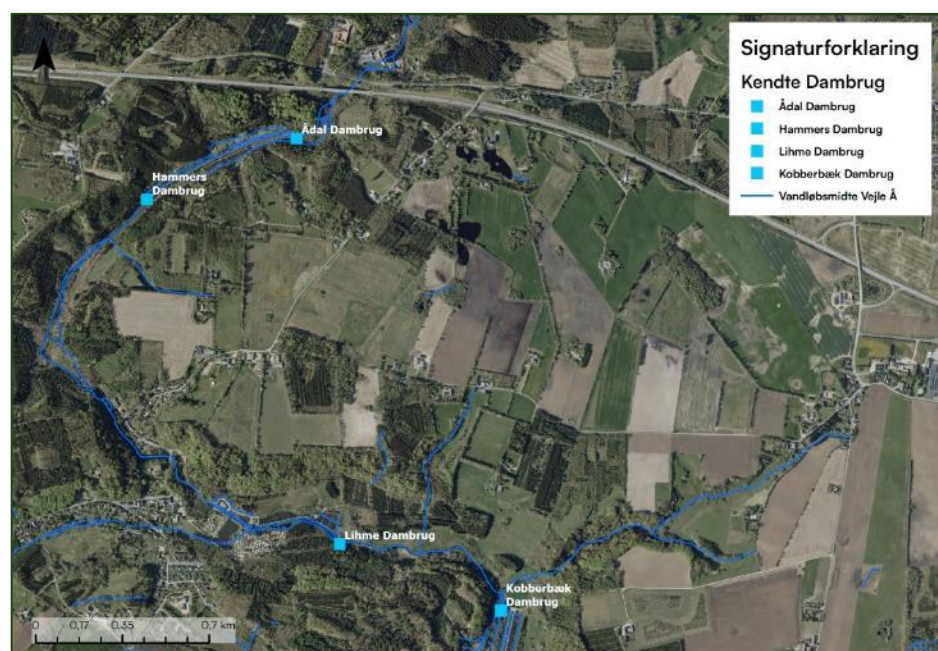

Figur 33: Forløbet af Vejle Å, som løber udenom Randbøldal Turbinen. (Billeder: Envidan). Tv. Set i en nordøstlig retning. Th. set i en sydøstlig retning.

4.1.6 Dambrug og planlagte projekter

Ifølge Vejle Kommune er nedenstående dambrug (Figur 34) beliggende i tilknytning til de opstemninger og turbineanlæg. Der er gældende vandindvindingstilladelser for de fire dambrug.

- Ådal Dambrug – *spærring nr. 4*
- Hammers Dambrug – *spærring nr. 5*
- Lihme Dambrug – *spærring nr. 12*
- Kobberbæk Dambrug – *spærring nr. 13*

Figur 34: Udpegning af kendte dambrug i tilknytning til Vejle Å på projektstrækningen /29/.

Det ses, at der under de eksisterende forhold er nedenstående kendte dambrug på strækningen af Vejle Å, som er i tæt tilknytning til projektstrækningen (Figur 34). Der er jf. bilag 1, bilag 2, bilag 3 og bilag 4 nedenstående og gældende vandindvindingstilladelser.

Ådal Dambrug

Ådal Dambrug har tilladelse til at indvinde en vandmængde på maksimalt 131 l/s, og maksimalt 50 % af medianminimumsvandføringen af Vejle Å (Bilag 3).

Hammers Dambrug

Hammers Dambrug har tilladelse til at indvinde en vandmængde på maksimalt 90 l/s fra Vejle Å.

Der skal til enhver tid opretholdes en vandføring på mindst 154 l/s i Vejle Å, så mindst halvdelen af medianminimumsvandføringen i vandløbet opstrøms dambruget passerer uden om vandindtaget (Bilag 4).

Lihme Dambrug

Lihme Dambrug har tilladelse til at indvinde en vandmængde på maksimalt 350 l/s fra Vejle Å ved strygopstemning. Der skal altid opretholdes en vandføring på 50 % af medianminimumsvandføringen i Vejle Å. (Bilag 5).

Kobberbæk Dambrug

Kobberbæk Dambrug har tilladelse til at indvinde en vandmængde på 307 l/s fra Vejle Å strygopstemning. Der skal altid opretholdes en vandføring på 50 % af medianminimumsvandføringen i Vejle Å. (Bilag 6).

Planlagte projekter

I VP3II genbesøget og nuværende vandområdeplan 2021-2027 er der indsatser om fjernelse af spærringer ved opstemningerne ved hhv.:

- Ådal Dambrug – spærring nr. 4
- Lihme Dambrug – spærring nr. 12 – Der er etableret faunapassage ved dambruget

Der er ikke noget projekt ved Hammers Dambrug, der tager vand ind på glat strøm ca. midt for Ådal Dambrug.

Kobberbæk Dambrug og Tingkærvad Dambrug delte opstemningen. Der er tidligere etableret et langt omløbsstryg på Tingkærvad Dambrug, som tager al det vand, som ikke indtages af Kobberbæk Dambrug. Der er derfor ikke en død å-strækning. Tingkærvad Dambrug er i dag nedlagt.

5 Natura 2000-områder - Eksisterende forhold

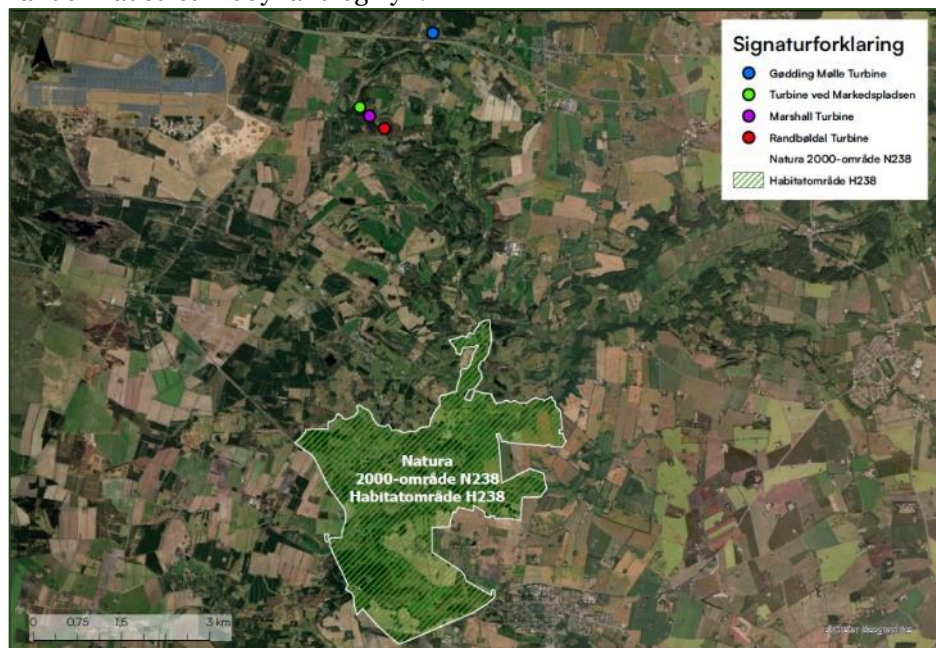
I indeværende projekt ved Vejle Ådal beskrives de eksisterende og biologiske forhold på baggrund af eksisterende data fra Danmarks Miljøportal, Natura 2000-basisanalyser, Natura 2000-planer, oplysninger fra Vejle Kommune, samt andre offentligt tilgængelige databaser.

Indeværende projekt i Vejle Ådal er i hydrologisk forbindelse med Natura 2000-området N238 "Egtved Ådal". De eksisterende forhold for dette Natura 2000-område beskrives i nedenstående afsnit.

5.1 Vejle Å – Natura 2000-område N238 – Egtved Ådal

Det indeværende projekt, i tilknytning til Vejle Å, er beliggende fra 3,7 km til 5 km (i fugleflugt) længere opstrøms Natura 2000-området N238, som omfatter habitatområde H238, Egtved Ådal /27/.

Jf. den reviderede basisanalyse 2022-2027 (november 2021) er Natura 2000-området Egtved Ådal kortlagt med et samlet areal på 1.066 ha som det fremgår af Figur 35. Natura 2000-området er beliggende i Vejle Kommune og indenfor vandområdedistrikt Jylland og Fyn.

Figur 35: Udpegning af det nærmeste Natura 2000-område N238, Habitatområde H238 (grøn skravering) nedstrøms det indeværende projekt, hvor turbinerne er markeret med en blå, grøn, lilla og rød prik /27/.

Natura 2000-område N238 domineres af vandløb med tilstødende kilder og rigkær, hvor naturtyperne sure overdrev og kalkoverdrev dominerer ådalsskrænterne. Der ses flere forekomster af Elle- og Askeskov, samt af ege-blandskov indenfor området.

De overordnede relevante mål for Natura-2000-planen er:

- At sikre arealet af lysåbne naturtyper og skovnaturtyper, og at forekomsterne gøres mere sammenhængende
- At sikre arealet af områdets sø- og vandløbsnaturtyper
- At de mange dynamiske naturtyper prioriteres højt og fastholdes som er typiske for området
- At området fastholdes som et yngle- og rasteområde for Bæklampret og Odder

I planen er endvidere fastsat følgende relevante konkrete målsætninger for naturtyper og arter.

- Den samlede forekomst af naturtyper og arters levesteder i Natura 2000-området, uanset om de er kortlagt, skal være stabil eller i fremgang, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det
- For naturtyper og arter uden tilstandsvurderingssystem er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af levestederne for de udpegede arter stabiliseres eller øges, således at der er grundlag for tilstrækkelige egnede yngle- og fourageringsområder for arterne

5.1.1 Habitatområde H238: Egtved Ådal

Udpegningsgrundlaget for habitatområde H238 (der er del af Natura 2000-område nr. 238) består af habitatnaturtyperne og arterne, som fremgår af Tabel 2.

Tabel 2: Udpegningsgrundlag for habitatområde H238 (Kilde: Natura 2000-plan 2022-2027, revideret november 2021, Natura 2000-område nr. 238, /27/).

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 238		
Naturtyper:	Græs-indlandsklit (2330)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Vandløb (3260)
	Tør hede (4030)	Enekrat (5130)
	Kalkoverdrev* (6210)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Urtebræmme (6430)
	Hængesæk (7140)	Kildevæld* (7220)
	Rigkær (7230)	Bøg på mor (9110)
	Bøg på mor med kristtorn (9120)	Ege-blandskov (9160)
	Stilkeke-krat (9190)	Skovbevokset tørvemose* (91D0)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
Arter:	Bæklampret (1096)	Odder (1355)

Der er udarbejdet en afgrænsning af områdets udpegningsgrundlag, som vurderer hvilke habitatnaturtyper og arter som er væsentlige i forhold til potentielle påvirkninger af projektet. Med en afstand fra Natura 2000-området, på mellem 3,7 km og 5 km, vil det udelukkende være potentielle hydrologiske ændringer, som kan påvirke habitatnaturtyperne på udpegningsgrundlaget. Indeværende projekt ændrer ikke på de hydrologiske forhold indenfor Natura 2000-området, hvorfor det vurderes at ingen af habitatnaturtyperne på udpegningsgrundlaget er relevante i forhold til Natura 2000-væsentlighedsvurderingen.

Afgrænsningen vil dermed udelukkende bestå af arterne Bæklampret og Odder fra udpegningsgrundlaget H238. Da Vejle Å forbinder indeværende projekt og Natura 2000-området kan der potentielt forekomme påvirkninger af disse arter. Da Odder er omfattet af habitatdirektivets artikel 12 som bilag IV-art, behandles og afgrænses denne i kapitlet om bilag IV-arter (5.1.3).

Den anden art på udpegningsgrundlaget, er Bilag II-arten Bæklampret, vurderes også at være relevant i forhold til Natura 2000-væsentlighedsvurderingen. Denne art beskrives i kapital 5.1.2.

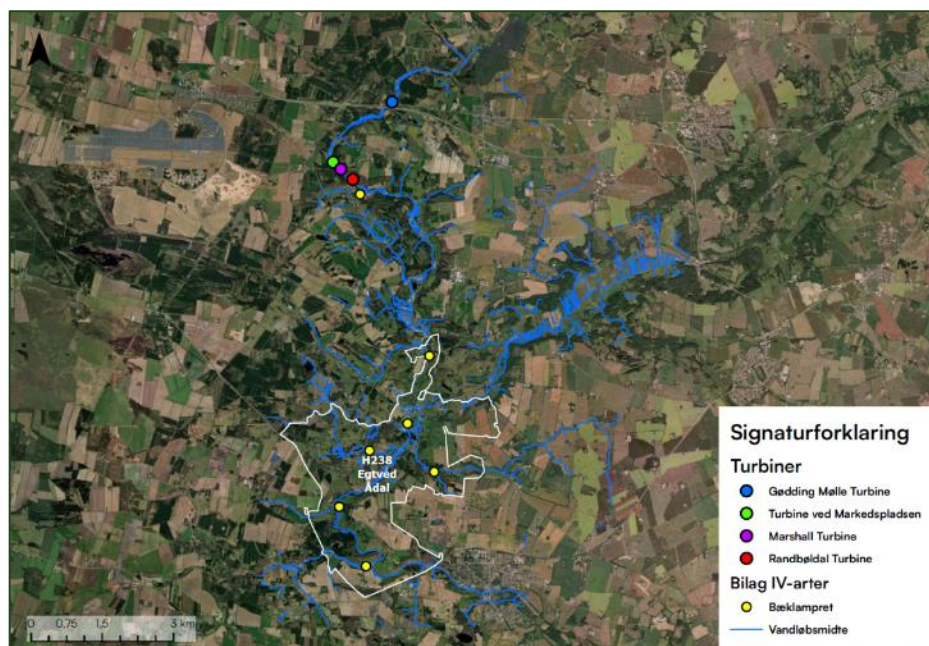
5.1.2 Beskrivelse af dyrearterne

Beskrivelserne af arterne foretages på baggrund af Natura 2000-basisanalysen, Natura 2000-planerne. Desuden medtages artsregistreringer fra databasesøgning på naturdata.dk, arter.dk og Ørredkortet fra fiskepleje.dk.

Bæklampret

I modsætning til Hav- og Flodlampretten lever Bæklampretten udelukkende i ferskvand, hvor arten både kan findes i de fysiske bedste vandløb og i de fysiske ensartede, kanalagtige, langsomt flydende vandløb med blød bund. Selvom Bæklampret ikke har strenge krav til leve- og gydeområder, er den typisk tilknyttet de mindre vandløb, som har varierede fysiske forhold. Bæklampret findes ofte længere oppe i vandløbssystemerne og ikke i nærheden af havet, hvor vandløbet kan være saltvandspåvirket.

Bæklampret er omfattet af habitatdirektivets bilag II og indgår i NOVANA artsovervågningen, hvor forekomsten af denne art senest blev kortlagt i 2016 /18/. Desuden kontrolovervåges og registreres Bæklampret i forbindelse med de fiskeundersøgelser, som udføres i relation til vandrammedirektivet, hvor vandløbsstationer i hele landet el-befiskes. Baseret på kortlægningen og kontrolovervågningen, vurderes udbredelsen af Bæklampret til at være stabil i den kontinentale region, som Vejle Å tilhører /18/. Desuden har Bæklampret en både stabil og gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau i både den atlantiske og den kontinentale region /26/. I basisanalysen er der registreret bæklampret på 5 forskellige lokaliteter, indenfor dette Natura 2000-område, hvoraf den ene lokalitet findes i Vejle Å /27/. Derudover er der registreret yderligere to fund af Bæklampret ved fiskeundersøgelser ved "Vejle Å, OS Randal Fiskeri 19 OS St. Lihme Fisk 18, 32000779" og "Egtved Å, stryg v. Refgårdslund, 32000253" /19/. Den ene af disse registreringer er foretaget indenfor Natura 2000-området. Alle registreringerne fremgår af Figur 36. I den seneste basisanalyse 2022-2027 er det vurderet, at der findes gode forudsætninger for en bestand af Bæklampret, da der hverken vurderes at være trusler for artens fortsatte og udbredte forekomst i vandløbene og da vandløbene generelt lever op til bæklamprettens krav til vandkvalitet, fouragering og gydning /27/. Der vurderes ligeledes ikke at være trusler for artens fortsatte og udbredte forekomst i områdets vandløb.

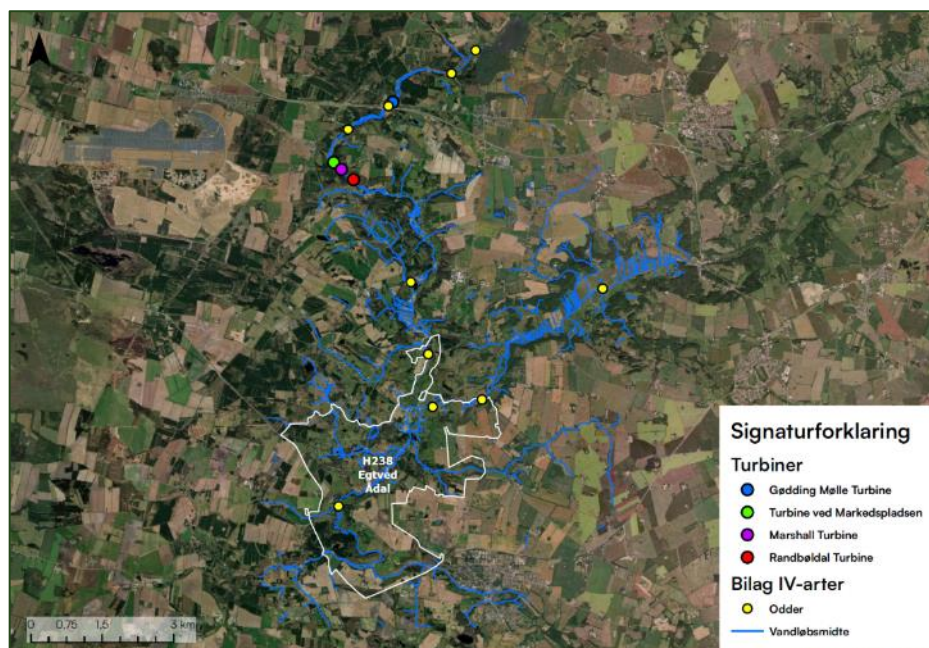

Figur 36: Registrerede fund af Bæklampret i og i tæt tilknytning til Vejle Å. (Kilde: Fiskeundersøgelse - <https://miljoedata.miljoportal.dk//19/>)

5.1.3 Beskrivelse af Bilag IV-arter

Odder

Odderen lever og fouragerer inden for et meget stort territorie, som ofte har både moser, søer og uforstyrrede vandløbsstrækninger med god mulighed for at søge skjul i vegetationen. Odderens fødegrundlag består hovedsageligt af mindre fisk (10-15 cm), samt i mindre grad af frøer, krebsdyr og fugle. Odderens bestandsstatus kan trues af forstyrrelse og tab af levesteder, drukning i fiskeredskaber og trafikdrab. Den væsentligste trussel for Odder er risikoen for trafikdrab. Odder svømmer kun meget nødtigt under broer m.m., så når et vandløb, som Odderen enten fouragerer i eller færdes ved, krydser en vej, kravler Odderen op over vejen i stedet for at svømme under. Tidligere udgjorde rusedrukning også en stor risiko for odderen, men efter lovpligtig indførelse af odderriste i fangstredskaber er denne risiko begrænset. I vinterperioden er Odder følsom over for forstyrrelser i tilknytning til deres yngle- og fourageringsområder, da urtevegetationen er sparsom, og træerne står uden blade og mængden af skjulesteder dermed er kraftigt reduceret.

Figur 37: Registrerede fund af Odder i og tilknytning til Vejle Å og N238 – Egtved Ådal /27//29/.

Odder indgår i NOVANA artsovervågningen, hvor forekomsten af Odder senest blev registreret i 2022. Bevaringsstatussen for odder i den østlige del af Danmark er registreret som værende moderat ugunstig, hvilket skyldes manglende registreringer af Odder på øerne i Østdanmark. I 2019 blev bevaringsstatussen for Odder vurderet som gunstig, når man ser bort fra øerne i Østdanmark /26/. I 2022 blev Odder-forekomsten registreret i 355 forskellige områder ud af 357 undersøgte områder i Jylland, hvorefter der blev konstateret en stabil Odder-forekomst i Jylland /20/. Forekomsten af Odder ved Natura 2000-område N238 er ligeledes vurderet til at være stabil jf. den seneste basisanalyse /27/. Der findes registrerede forekomster af Odder i tilknytning til Vejle Å og Natura 2000-område N238, se Figur 37. Der er ikke vurderet at være trusler for artens forekomst i området.

6 Referencescenariet

Referencescenariet eller baseline, fungerer som et sammenligningsgrundlag, når den miljømæssige påvirkning af projektet skal vurderes. Vejle Kommune har defineret baseline til at være situationen, inden turbinerne og dertilhørende bygværker blev etableret. Referencescenariet beskriver derfor et naturligt område, hvor der ikke findes fysiske opstemningsanlæg, døde å-strækninger m.v. og hvor de nuværende vandløbs- og naturforhold spejles i områderne, hvor der i dag er opstemninger og anlæg.

I Vejle Å vil referencescenariet omkring Gødding Mølle (*spærring nr. 3*) blive betragtet som situationen, hvor opstemningsbygværket og den dertilhørende sø er blevet erstattet af et vandløb uden opstemningsanlæg. I referencescenariet for Vejle Å, vil udbredelsen af det nuværende Natura 2000-område forblive uændret, så det nærmeste Natura 2000-område vil findes godt 7,5 km nedstrøms Gødding Mølle. I referencescenariet vil der ikke være habitatnaturtyper i området omkring Gødding Mølle, hvilket spejler de

nuværende forhold. På udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område N238, findes dyrearterne Bæklampret og Odder. Disse dyrearter vurderes sandsynligt forekommende i tæt tilknytning til vandløbet omkring Gødding Mølle i referencescenariet, hvorfor disse inkluderes i Natura 2000-vurderingerne. Vandløbets økologiske tilstand sættes i referencescenariet til at være god, hvilket vil sige, at de fire kvalitetselementer fisk, smådyr, planter og bundlevende alger mindst har god økologisk tilstand.

I Vejle Å vil referencescenariet omkring Turbinen ved Markedspladsen (*spærring nr. 7*) og Marshall Turbinen (*spærring nr. 8*) blive betragtet som situationen, hvor hele vandføringen føres ned i ét vandløbsforløb i det oprindelige vandløb. Kanalen, hvor vandet nu løber til Turbinen ved Markedspladsen med dertilhørende bygværker, betragtes i referencescenariet, som ikke eksisterende. Vandløbsvandet vil i referencescenariet løbe i den ”døde å-strækning”. Ved Marshall Turbinen vil opstemningsbygværket og den dertilhørende sø være erstattet af et vandløb uden opstemningsanlæg. I referencescenariet for Vejle Å, vil udbredelsen af det nuværende Natura 2000-område forblive uændret, så det nærmeste Natura 2000-område vil findes ca. 5 km nedstrøms Turbinen ved Markedspladsen. I referencescenariet vil der hverken være habitatnaturtyper i området omkring Turbinen ved Markedspladsen eller Marshall Turbinen, hvilket spejler de nuværende forhold. På udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område N238, findes dyrearterne Bæklampret og Odder. Disse dyrearter vurderes at være sandsynligt forekommende ved vandløbet omkring både Turbinen ved Markedspladsen og Marshall Turbinen i referencescenariet, hvorfor disse inkluderes i Natura 2000-vurderingerne. Vandløbets økologiske tilstand sættes i referencescenariet til at være god, hvilket vil sige, at de fire kvalitetselementer fisk, smådyr, planter og bundlevende alger mindst har god økologisk tilstand.

I Vejle Å vil referencescenariet omkring Randbøldal Turbinen (*spærring nr. 9*) ligeledes blive betragtet som situationen, hvor hele vandføringen føres ned i ét vandløbsforløb i det oprindelige vandløb. Opstemningsbygværket med den dertilhørende sø erstattes af et vandløb uden opstemningsanlæg. I referencescenariet for Vejle Å, vil udbredelsen af det nuværende Natura 2000-område forblive uændret, så det nærmeste Natura 2000-område vil findes ca. 5 km nedstrøms Randbøldal Turbinen. I referencescenariet vil der ikke være habitatnaturtyper i området omkring Randbøldal Turbinen, hvilket spejler de nuværende forhold. På udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område N238, findes dyrearterne Bæklampret og Odder. Disse dyrearter vurderes sandsynligt forekommende i og i tæt tilknytning til vandløbet omkring Randbøldal Turbinen i referencescenariet, hvorfor disse inkluderes i Natura 2000-vurderingerne. Vandløbets økologiske tilstand sættes i referencescenariet til at være god, hvilket vil sige, at de fire kvalitetselementer fisk, smådyr, planter og bundlevende alger mindst har god økologisk tilstand.

7 Vurdering efter vandrammedirektivet

7.1 Vejle Å

7.1.1 Vurdering af risiko for at der ikke kan opnås god økologisk tilstand

Det vurderes, at en videreførelse af turbinedrift på de fire lokaliteter i Vejle Å med tilknyttede opretholdelse af eksisterende opstemningsanlæg har negativ indvirkning på mulighederne for, at miljømålet for kvalitetselementet fisk for vandområderne, 08484, 08479, 08475_x kan opfyldes.

Alle de nævnte vandområder er helt eller delvist beliggende ovenfor opstemninger i Vejle Å, jf. Figur 19. I genbesøget for VP3II 2021-2027 er der registreret i alt 12 spærringer i eller opstrøms ovennævnte vandområder.

De opstemningsanlæg, der er beliggende på de lokaliteter, hvor der er ansøgt om vandindvindingsstilladelse, er ligeledes registreret som spærringer i vandplanen. På Figur 19 er disse opstemninger angivet med spærring nr. 3, 7, 8 og 9.

Det vurderes, at opstemningerne udgør spærringer for op- og nedstrøms vandringer for fisk herunder for ørred.

Tilstedeværelsen af opstemningerne på lokaliteterne betyder, at der ikke er adgang for migrerende ørred (havørred) til gyde- og opvækstpladserne opstrøms opstemningerne ved spærring nr. 3, 7, 8 og 9.

Seneste nationale overvågningsdata jf. genbesøget af VP3II fra Vejle Å for vandområde 08484, der er beliggende opstrøms ovennævnte opstemninger (station DKMONRW32000777) bekræfter, at der ikke er målopfyldelse for ørred. Der er opgjort en scoreværdi for ørredindekset, DFFVø på 0 og til sammenligning er kravet på 0,5, jf. vandplansdata.dk for målopfyldelse. For vandområde 08479 foreligger der ikke data for fisk. For vandområde 08475_x er DFFVø scoren på 0,04.

Ørredkortet fra DTU Aqua bekræfter, at der på lokaliteter, som er beliggende enten opstrøms eller imellem de aktuelle opstemninger med ansøgning om vandindvinding har dårlige til ringe yngeltætheder for ørred.

Vejle Kommune har foretaget en undersøgelse af fiskesammensætning i Vejle Å i 2024 op- og nedstrøms de aktuelle lokaliteter.

På stationer hhv. imellem eller opstrøms de aktuelle opstemninger i Vejle Å (32000777, opstrøms Gødding Mølle, 32000779, opstrøms Randal fiskeri, 32000818, Udløb ved Hammers Fiskeri) er der registreret yngeltætheder der både ligger over og under målsætningskravet på 150 stk. yngel/ 100 m vandløbsstrækning for vandområderne. Der er også stationer, hvor der ikke blev elfisket ørred. Umiddelbart opstrøms Randbøldal Turbine, spærring 9, blev der eksempelvis ikke registreret ørred. Umiddelbart nedstrøms Hammers Fiskeri, spærring 5 viste elfiskeri i 2024 en lille forekomst af ørred.

Til sammenligning er ørredtæthederne på stationer nedstrøms for opstemningerne enten høj eller god. På bl.a. station (32000125) nedstrøms

opstemningerne er der i 2024 registreret 175 stk. ørredyngel/100 m vandløbsbund svarende til opfyldelse af miljømålet.

I basisanalysen for vandområdeplanen er der oplyst, at der for vandområde 08475_x fortsat mangler viden om vandområdets primære påvirkninger, som hindrer målopfyldelse herunder, hvilke andre påvirkninger, der kan være, når de fysiske forhold vurderes at understøtte de fastlagte mål. Det kan derfor ikke udelukkes, at tilstedeværelsen af ørred, og den øvrige sammensætning af fiskebestanden i Vejle Å i ovennævnte vandområder er påvirket af andre faktorer som eksempelvis de fysiske forhold på de aktuelle strækninger, spildevandsudledninger eller andet.

Imidlertid er den negative effekt af tilstedeværelsen af en spærring i vandløb på ørredtæthed og dermed på målopfyldelse er veldokumenteret /32//33/. Det vurderes derfor, at opstemningerne på lokaliteterne, hvor der foreligger en ansøgning om vandindvinding, har afgørende betydning for manglende målopfyldelse for fisk opstrøms. Opstemningerne gør, at det ikke er muligt for ørred på gydevandring at nå gydepladserne opstrøms opstemningen, hvilket afstedkommer, at alle artens nødvendige livsstadier ikke kan opretholdes. Det betyder videre, at der kun er begrænset gydning eller ikke gydning i vandområderne opstrøms opstemningerne. Der er således ikke en tilstrækkelig produktion af ørredyngel, som er forudsætningen for, at der kan opnås god økologisk tilstand med målopfyldelse for fisk.

Ved de fire aktuelle lokaliteter skaber opstemningerne både et niveauspring af vandet og stuver samtidig vandet på en strækning oven for opstemningerne. Ifølge genbesøget af VP3II 2021-2027 kan stuvningen i mange tilfælde udgøre en lige så stor spærring som selve opstemningen.

Ved Gødding Mølle, *spærring nr. 3*, Marshall Turbinen, *spærring nr. 8* samt Randbøldal Turbinen, *spærring nr. 9* er der længere strækninger, hvor der er dannet søer på grund af opstemningerne.

Det vurderes, at disse søer ligeledes er en integreret del af spærringerne ved disse opstemninger. Undersøgelser har vist, at opståede kunstige søer i vandløbet opstrøms opstemninger i sig selv udgør spærringer for hhv. op- og nedstrøms vandringer for anadrome fisk som ørred /34/. Der er ofte en overdødelig ved vandringer igennem søer ved opstemningsanlæg for eksempelvis ørredsmolt. Søerne har derfor generelt set negativ indvirkning på mulighederne for at sikre målopfyldelse for fisk.

Endelig vurderes det, at søerne bidrager til temperaturstigninger i vandløbet om sommeren, hvilket også kan have negativ indflydelse på vandløbets funktion som levested for ørred og smådyr.

Indsatsen i genbesøget i vandplanen med fjernelse af spærringerne i Vejle Å vil give en forbedring af de fysiske forhold. Når indsatsen er gennemført, er det i planen vurderet, at der vil være målopfyldelse for kvalitetselementerne smådyr og fisk inden for 1-3 år efter en realisering, forudsat fravær af eventuelle andre påvirkninger.

Opstemningsanlæggene ved turbinerne er registreret som spærringer i vandplanen 2021-2027, og de har et indsatskrav om etablering af faunapassage i genbesøget af vandplanen. Opstemningsanlæggene er en forudsætning for fortsat vandindvinding til turbinedrift. Det vurderes derfor, at meddelelse af en ny tilladelse til turbinedrift vil stride imod kravet i vandplanen til sikring af kontinuitet i vandløbet.

Kontinuitet i vandløbet forudsætter, at der er tilstrækkeligt vand i vandløbet. Jf. kriteriebekendtgørelsen må der maksimalt bortledes 50 % af medianminimumsvandføringen til anden anvendelse. Det vurderes derfor, at det ønskede vandindtag i ansøgningerne, hvor hovedparten af vandføringen anvendes til turbinedrift, isoleret set har negativ indvirkning på mulighederne for at sikre målopfyldelse af kravet om kontinuitet i vandløbet.

Det vurderes videre, at opstemningerne og med tilhørende vandindvinding ikke vil påvirke de øvrige kvalitetselementer, der udgør miljømålet for vandløbet ved Gødding Mølle, *spærring nr. 3*, Marshall Turbinen, *spærring nr. 8* samt Randbøldal Turbinen, *spærring nr. 9*.

Det vurderes videre, at vandløbsstrækningerne igennem søerne er forarmet som følge af sødannelsen, idet stillestående vand ikke skaber ideelle forhold til de fisk, smådyr og vandplanter, der udgår kvalitetselementerne i miljømålet for vandløbet.

Ved opstemningen ved markedspladsen, *spærring nr. 7* er der desuden en længere "død å strækning" imellem vandindtaget til turbinen og opstemningen. Det vurderes, at på denne strækning er vandløbsfaunaen herunder fisk og smådyr forarmet på grund af okkerpåvirkning, væsentlig nedsat vandføring og reduceret profil. Det vurderes, at det derfor vil være i strid med miljømålet for vandområdet at opretholde denne strækning uden væsentlig tilførsel af vand.

På de øvrige strækninger i de ovenfor tre nævnte vandområder i Vejle Å er målsætningen for smådyr allerede opfyldt under de eksisterende forhold. Det vurderes derfor, at en videreførelse af de eksisterende forhold ikke vil påvirke hverken den nuværende aktuelle miljøtilstand eller de fremtidige muligheder for at fastholde opfyldelse af miljømålet.

På tilsvarende vis vurderes, at den aktuelle miljøtilstand eller mulighederne for at sikre en fremtidig målopfyldelse for hhv. vandplanter og bentiske alger i vandområderne op- og nedstrøms opstemningerne ikke påvirkes negativt ved opretholdelse af opstemningen ved en fornyet tilladelse til vandindvinding. Det begrundes med, at tilstedeværelsen af vandplanter og bentiske alger ikke er påvirket af opstemningsanlæggene eller af en lokal vandindvinding, idet arterne ikke har behov for at vandre i vandsystemet. Desuden vurderes det, at der ved vandindvindingen til turbinedrift ikke tilføres stoffer eller skabes temperaturstigninger, som kan have negativ indvirkning på de bentiske alger og vandplanter miljøtilstand.

Udover vurderinger af ansøgningen om vandindvinding på hovedparten af vandføringen, ønsker Vejle Kommune, at indeværende rapport også omfatter en vurdering af påvirkningerne i det tilfælde hvor vandindvindingen maksimalt omfatter 50% af Q_{min} . Begrundelsen for dette er kriteriebekendtgørelsens bestemmelser for vurdering af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering sammenholdt med indsatsbekendtgørelsens bestemmelser om at myndighederne ikke må træffe afgørelser, hvis afgørelsen kan medføre tilstandsforringelse eller hvis fastlagte miljømål ikke kan opnås for målsatte overfladevandområder.

7.1.2 Vurdering af om der kan gives tilladelse til vandindvindinger med maksimalt 50 % af medianminimumsvandføringen

Ved indvinding af maksimalt 50 % af medianminimumsvandføringen ved eksisterende opstemningsanlæg vurderes det, at det ikke isoleret set er mængden af vand, der anvendes til turbinedrift, som har indvirkning på kvalitetselementet fisk, der udgør miljømålet for vandløbet. Det afgørende for manglende målopfyldelse i vandområdet opstrøms, er tilstedeværelsen af opstemningen på de aktuelle lokaliteter.

Da opstemningerne opretholdes ved en vandindvinding på maksimalt 50 % af medianminimum vurderes det, at opstemningerne fortsat udgør en kontinuitetsbarriere i vandløbet og vil dermed fungere som en hindring af den frie passage for især fisk, men også for de arter af smådyr, som udviser vandringsadfærd igennem deres livscyklus.

Hvis der igennem realisering af indsatsen i genbesøget af vandplanen sikres passage ved lokaliteterne, hvor der opretholdes en turbinedrift med maksimalt 50 % Q_{min} , vurderes det, at der kan skabes passageforhold for fisk og smådyr udenom opstemningerne og søerne, således at anlæggene ikke forhindrer målopfyldelse i vandområdet opstrøms.

Det vurderes, som tilfældet er ved indtag af hele vandføringen, at et maksimalt 50 % Q_{min} vandindtag ikke har indvirkning på den aktuelle miljøtilstand eller mulighederne for at sikre en fremtidig målopfyldelse for hhv. vandplanter og bentiske alger i vandområderne op- og nedstrøms opstemningerne.

Begrundelsen herfor er identisk med begrundelsen ved indtag af hele vandføringen, jf. afsnittet ovenfor.

7.1.3 Kumulative forhold

I indeværende kapitel vurderes den kumulative effekt af turbinedriften med dertilhørende anlæg ved meddelelse om tilladelse til vandindvinding og andre kendte planer og projekter.

Eventuelle kumulative effekter vurderes i forhold de miljømål, der er opsat for vandområderne i Vejle Å i statens vandplan 2021-2027.

Kumulative effekter kan enten bestå af en forstærket påvirkning af en given miljøkomponent (f.eks. vandindvinding) eller mere komplekse effekter, hvor

samspeilet mellem forskellige påvirkninger giver anledning til helt nye påvirkninger.

Indeværende projekt er blevet sammenholdt med de øvrige kendte planer og projekter, som er beskrevet under kapitel 4.2.6.

Miljøministeriet har genbesøgt vandområdeplanernes indsatser og resultatet af genbesøget er en supplerende vandplan. I genbesøget for VP3II er der fastsat en indsats til fjernelse af spærringerne på de lokaliteter, der indgår i ansøgningerne om vandindvinding.

Ifølge vejledningen til habitatbekendtgørelsen har Miljø- og Fødevareklagenævnet i en afgørelse fra 2004 konkluderet, at kravet om vurdering af eventuelle påvirkninger som følge af en plan eller et projekt derfor også gælder i forhold til foreslåede ændringer i udpegningsgrundlaget for et Natura 2000-område, selv om forslaget om justering af udpegningsgrundlag endnu ikke er endeligt besluttet.

Der er ikke som grundlag for denne vurdering fundet holdepunkter, der indikerer, at denne opsættende retsvirkning for endnu ikke endelig besluttede planer i relation til international miljølovgivning ikke gælder for vandplaner, der er i høring.

Rådgiver har derfor valgt at inddrage høringsmaterialet for VP3II genbesøget i forhold til, at der foreligger et indsatskrav til fjernelse af spærringerne ved opstemningerne.

Det vurderes i den forbindelse, at en fornyet vandindvindingstilladelse til turbinedrift med anvendelse af hovedparten af vandføringen vil stride imod muligheden for målopfyldelse jf. vandplanerne, hvor der er et indsatskrav, idet forudsætningen for vandindvindingen er opretholdelse af et opstemningsanlæg, der ødelægger kontinuiteten i vandløbet. Vandindtag på hovedparten af vandføringen vil betyde, at der ikke ledes vand til vandløbet til sikring af passage, hvorved der vil være et kontinuitetsbrud.

Det vurderes videre, at en opretholdelse af opstemningen med etablering af en faunapassage uden om opstemningerne og søerne samtidig med, at der alene meddeles tilladelse til et vandindtag til turbinedrift på maksimalt 50 % Q_{min} vil kunne opfylde vandplanens krav om kontinuitet og faunapassage.

Samtidig vurderes det, at et sådan tiltag vil kunne sikre både opretholdelse af eksisterende miljøtilstand for kvalitetselementerne, der udgør miljømålet samt ikke forhindre målopfyldelse i fremtiden for fisk opstrøms opstemningen.

I afsnit 4.2.6 er det oplyst, at der er 4 dambrug på den aktuelle strækning, hvor turbineanlæggene, der søges om indvindingstilladelse til er beliggende. Ved disse dambrug er der i VP3II genbesøget et indsatskrav til fjernelse af spærringerne ved dambrugsopstemningerne på de lokaliteter, hvor der i dag ikke allerede er etableret passage igennem realisering af tidligere projekter (Ådal Dambrug).

Ved at gennemføre indsatser ved alle opstemninger i Vejle Å med sikring af passage med omløbsstryg, og hvor der indtages maksimalt 50 % Q_{min} af vandføringen til anden anvendelse, opnås en kumulativ effekt på vandområderne muligheder for at sikre målopfyldelse for fisk. Det skyldes, at forudsætning for, at kvalitetselementet fisk kan opfyldes, er, at der er uhindret faunapassage for fisk fra havet og til gyde- og opvækstpladserne for ørred opstrøms de nævnte opstemninger. Det kræver, at der skabes passage ved alle opstemninger.

Vandind- og udtag til og fra dambrug kan skabe "uheldige" lokkestrømme for både op- og nedstrøms passage for fisk herunder for ørred, hvor fiskene følger disse lokkestrømme med risiko for fejlvandring. Den vurderes, at det kan have negativ indvirkning på bestanden og dermed også på målopfyldelse for fisk i forhold til miljømålet for vandområderne i Vejle Å.

Da vandindtagene imidlertid er af en begrænset størrelse (maksimalt 50 % Q_{min} vandføring eller mindre) vurderes det, at lokkestrøm i tilknytning til dambrugene er af underordnet betydning idet den resterende vandføring som oftest udgør langt hovedparten af den samlede vandføring ledes i vandløbets profil og dermed forbi indtagene. Det vurderes i den forbindelse, at lokkestrømmen, som benyttes af fisk på deres vandring i vandløbet, fra hovedvandføringen vil være størst, og dermed har den afgørende betydning for hhv. op- og nedstrøms passage.

Samtidig er der i dag afgitring ved dambrugen vandind- og udtag, som derfor også beskytter imod fejlvandring af fisk imod dambrugene. Det vurderes videre at ved tilladelse til vandindtag til turbinedrift ved de aktuelle lokaliteter vil der ligeledes blive stillet krav om afgitring ved vandind- og udtage, hvilket vurderes at have en positiv effekt på op- og nedstrøms vandring for fisk, hvilket bidrager til at sikre målopfyldelse af kvalitetselementet fisk i vandområderne.

7.2 Konklusion af vandrammedirektivsvurdering

Samlet set vurderes det, at meddelelse om tilladelse til vandindvinding af både hovedparten af vandføringen og til maksimalt 50 % af medianminimumsvandføringen samtidig med, at opstemningerne i Vejle Å opretholdes, vil være i strid med vandplanens krav til kontinuitet i vandløbene. Endvidere vurderes det, at der ved opretholdelse af opstemningerne med negativ påvirkning af migration af ørred imellem gyde- og opvækstlokaliteterne og havet er risiko for, at der ikke kan sikres målopfyldelse for kvalitetselementet fisk i de vandområder, der er beliggende opstrøms opstemningerne.

Det vurderes derimod, at det ikke vil stride imod vandplanen 2021-2027 og genbesøget af planen, at der meddeles tilladelse til indvinding af maksimalt 50 % Q_{min} af vandføringen til turbinedrift samtidig med, at vandplanens indsatskrav om sikring af faunapassage uden om opstemning og søer realiseres. Det vil således ikke påvirke den aktuelle miljøtilstand negativt eller

forhindre målopfyldelse for kvalitetselementet fisk i de vandområder, der er beliggende opstrøms opstemningerne.

8 Natura 2000-væsentlighedsvurdering

Formålet med væsentlighedsvurderingen er at vurdere, om indeværende projekt kan påvirke Natura 2000-områdernes integritet, bevaringsmålsætninger og udpegningsgrundlag væsentligt, hvorved der skal foretages en efterfølgende konsekvensvurdering.

Væsentlighedsvurderingen skal omfatte en vurdering af påvirkningerne ved meddelelse om vandindvindingstilladelser til hovedparten af vandføringen ved turbiner og dertilhørende anlæg, som beskrevet i afsnit 3 og 4. Derudover vurderes påvirkningerne med reduceret vandindvinding, med et vandindtag på maksimalt 50% af medianminimumsvandføringen i vandløbet ved turbinerne.

Vurderingerne efter habitatdirektivet skal foretages for hver af de 5 ansøgte vandindvindingstilladelser, med dertilhørende opstemningsanlæg og kumulative effekter mellem de 5 projekter, se Bilag 1.

Væsentlighedsvurderingen gennemføres for de habitatnaturtyper og arter, som kan være følsomme overfor potentielle påvirkninger fra vandindvindingerne ved turbinerne, jf. Habitatvejledningen /14/.

Afgrænsningen af habitatnaturtyper og arter for Natura 2000-området N238 ved Vejle Å findes i afsnit 5.1.1.

8.1 Vejle Å Natura 2000-område N238 – Egtved Ådal

8.1.1 Væsentlighedsvurdering af vandindvindingstilladelser

Bæklampret (1096):

Væsentlighedsvurderingen foretages på baggrund af forholdene for Bæklampret, beskrevet i kapitel 5.1.2.

Natura 2000-områdets overordnede målsætning er, at området skal fremstå som et værdifuldt ådalslandskab, hvor der findes en række karakteristiske naturtyper. Områdets konkrete målsætninger indebærer, at den samlede forekomst af naturtyper og arters levesteder skal være stabile eller i fremgang. For Bæklampret er målsætningen, at området skal bidrage til gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Levestederne for Bæklampret skal være stabile eller i fremgang /28/. Meddelelse om vandindvindingstilladelser til turbinedrift ved de 4 turbiner i Vejle Å, Gødding Mølle (*spærring nr. 3*), Turbinen ved Markedspladsen (*spærring nr. 7*), Marshall turbinen (*spærring nr. 8*) og Randbøldal Turbinen (*spærring nr. 9*), vurderes ikke til at have væsentlige påvirkninger på bevaringsstatusen for Bæklampret i Natura 2000-område N238 eller områdets integritet. Dette begrundes med at indeværende projekt ikke påvirker kriterierne for opnåelse af gunstig bevaringsstatus for Bæklampret i vandløbssystemet og Natura 2000-området. Alle parametrene om bestandsstørrelse, levested og levestedets størrelse vil være stabile uanset om der gives tilladelse til vandindvinding eller ej /30/. Derved vil bæklampretens nuværende gunstige bevaringsstatus ikke blive påvirket af

meddelelse om tilladelse til vandindvindingen ved turbinerne og de dertilhørende anlæg. Da indeværende projekt ikke omhandler fjernelse af opstemningsanlæggene ved turbinerne, vil potentielle levesteder og gydeområder være uændrede i vandløbssystemet og dermed vil projektet ikke påvirke den nuværende forekomst af Bæklampretter. De hydrologiske forhold i Natura 2000-området vil ligeledes være uændrede, da vandet som udnyttes til turbinedrift ledes direkte tilbage i Vejle Å umiddelbart efter turbinen.

Meddelelse om vandindvindingstilladelser til turbinedrift ved Gødding Mølle, Turbinen ved Markedspladsen, Marshall turbinen og Randbøldal Turbinen vurderes også i forhold til referencescenariet, beskrevet i afsnit 6. Når indeværende projekt sammenlignes med det tænkte referencescenarie, vil der være fri passage til potentielle gyde- og opvækstområder opstrøms turbinerne for Bæklampret i Vejle Å. Selvom turbinerne med dertilhørende opstemningsbygværk fungerer som spærringer i vandløbet, vurderes meddelelsen om turbinedrift ikke til at påvirke hverken Natura 2000-områdets integritet, udpegningsgrundlag eller bevaringsmålsætninger for Bæklampret. Dette begrundes med, at bevaringsstatusen for Bæklampret allerede under de nuværende forhold, hvor der findes spærringer i vandløbet, er gunstig på biogeografisk niveau. Derudover er udbredelsesområderne i vandløbene under de nuværende forhold både stabile og tilstrækkelige til at opretholde denne bevaringsstatus /26/. Kriterierne for opretholdelsen af gunstig bevaringsstatus for Bæklampret er stabilt udbredelsesområde, stabil levestedsstørrelse og stabile bestande/30/. Da bevaringsstatusen under de nuværende forhold er gunstig, vurderes den fri passage og stigning i potentielle gyde- og opvækstområder ikke at have en væsentlig påvirkning på bevaringsstatusen.

Det kan dermed afvises, at meddelelse om vandindvindingstilladelser til turbinedrift ved Gødding Mølle, Turbinen ved Markedspladsen, Marshall turbinen og Randbøldal Turbinen, med dertilhørende opstemningsanlæg har væsentlige påvirkninger på Natura 2000-områdets integritet, bevaringsmålsætning eller bevaringsstatus for udpegningsarten Bæklampret.

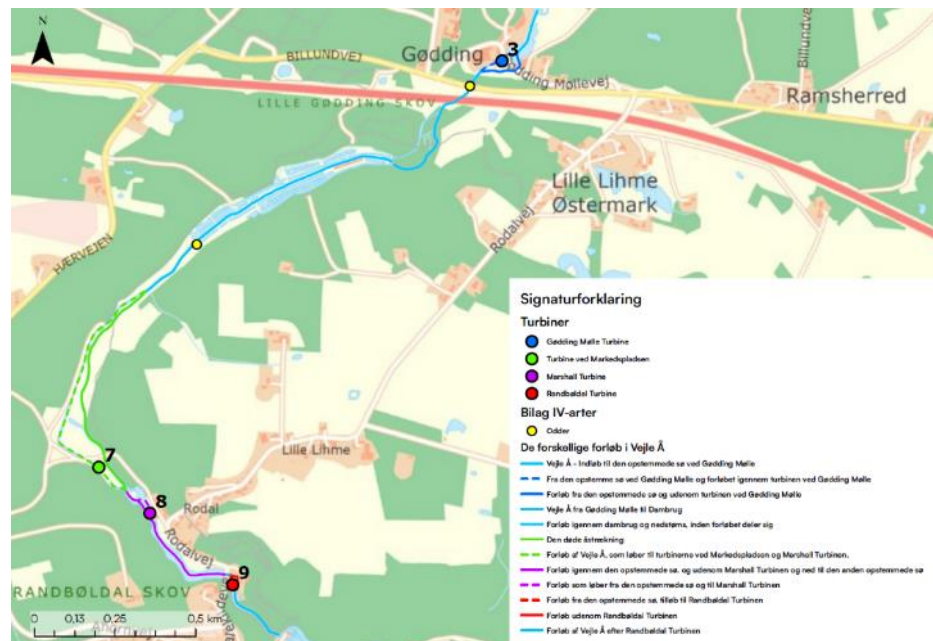
Odder (1355):

Væsentlighedsvurderingen foretages på baggrund af forholdene for Odder, beskrevet i kapitel 5.1.3.

Natura 2000-områdets overordnede målsætning er, at området skal fremstå som et værdifuldt ådalslandskab, hvor der findes en række karakteristiske naturtyper. Natura 2000-områdets målsætning er, at området skal bidrage til gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau, for Odder. Derudover skal forekomsten og udbredelsen af levestederne for Odder være stabile eller i fremgang /28/. Meddelelse om vandindvindingstilladelser til turbinedrift ved de 4 turbiner i Vejle Å, Gødding Mølle (*spærring nr. 3*), Turbinen ved Markedspladsen (*spærring nr. 7*), Marshall Turbinen (*spærring nr. 8*) og Randbøldal Turbinen (*spærring nr. 9*), vurderes ikke til at have væsentlige påvirkninger på hverken Natura 2000-områdets integritet, bevaringsmålsætninger eller bevaringsstatusen for udpegningsarten Odder, i Natura 2000-område N238. Dette begrundes med, at turbinerne med de

dertilhørende anlæg ikke påvirker nogle af kriterierne for opnåelse af gunstig bevaringsstatus for Odder i vandløbssystemet og Natura 2000-området. Alle parametrene om bestandsstørrelse, levested og levestedets størrelse vil være stabile uanset om der gives tilladelse til vandindvinding eller ej /30/. Dermed vil den nuværende gunstige bevaringsstatus og stabile forekomst i Natura 2000-området ikke blive påvirket væsentligt af meddelelse om tilladelse til vandindvindingen ved turbinerne og de dertilhørende anlæg. Forskellen på hvorledes vandet ledes igennem turbineanlæggene ved tilladelse til vandindvinding af alt vandet i forhold til vandets vej, hvor der ikke gives tilladelse til vandindvinding, er ved samtlige turbiner med anlæg, vurderet som ubetydelig for Odderen efter besigtigelse af områderne. Når der tages højde for Odderens territoriestørrelse, afstanden fra turbinerne til Natura 2000-området og den lille forskel der vil være i vandets vej omkring turbinerne vurderes der ikke til at være en væsentlig påvirkning på hverken Natura 2000-områdets integritet eller bevaringsstatus for Odderen.

Odderen er optaget på habitatdirektivets bilag IV, litra a), hvorfor der ikke kan gives tilladelse til projekter, som beskadiger eller ødelægger yngle- og rasteområder for denne art. Myndigheden kan dog i særlige tilfælde fravige denne beskyttelse. Det vurderes ikke at vandindvindingstilladelser til turbinedrift og dertilhørende anlæg ved hverken Gødding Mølle, Turbinen ved Markedspladsen, Marshall Turbinen eller Randbøldal Turbinen hverken ødelægger eller beskadiger potentielle yngle- og rasteområder for Odderen. Dette begrundes med at faktorerne som har en afgørende betydning for Odderens valg af ynglelokaliteter og rasteområder ikke berøres af projektet. Faktorerne, som spiller en rolle i forhold til Odderens yngle- og rasteområder, indebærer stabil føderessource, lav forstyrrelsesgrad og gode muligheder for at søge skjul. Hulerne, hvor ungerne fødes, placeres ikke ved de vigtige jagtområder, men placeres ved mindre vandløb, små isolerede søer eller vådområder. Da indeværende projekt ikke indebærer fjernelse af turbiner og anlæg, vurderes den lille forskel i hvor vandet ledes rundt om turbinerne ikke til at påvirke Odderen. Baseret på besigtigelse af området og registrerede forekomster af Oddere i området omkring turbinerne, vurderes det sandsynligt, at der kan forekomme Odde i områderne omkring alle de 4 turbiner, under de nuværende forhold, se Figur 38. Da en tilladelse til vandindvinding ved turbinerne er fortsættelse af nuværende forhold, på nær ændringen i vandets vej forbi turbiner med anlæg, vurderes vandindvindingen ikke at beskadige eller ødelægge ynglelokaliteterne for Odde. Ligeledes vurderes indeværende projekt ikke til at ødelægge eller beskadige rasteområder, da Oddere benytter vegetation i nærheden af vandløb og søer i hele territoriet, som rasteområder. Disse områder ændres ikke ved meddelelse om vandindvindingstilladelser.

Figur 38: Registrerede fund af Odder (gul prik) i nærheden af turbinerne og dertilhørende anlæg i Vejle Ådal /27//29/.

Odderen er ligeledes beskyttet efter artfredningsbekendtgørelsen /3/, hvorfor de er beskyttet mod forsætligt fangstdrab, forsætlig forstyrrelse, opbevaring og transport. I indeværende projekt foretages der ikke fysiske ændringer, anlægsarbejder eller andet, som kan påvirke beskyttelsen efter artfredningsbekendtgørelsen.

Det kan dermed afvises, at Odderens bevaringsstatus, raste- og ynglelokaliteter samt Natura 2000-områdets integritet og bevaringsmålsætninger påvirkes væsentligt ved meddelelse om vandindvindingstilladelse til turbinedrift ved Gødning Mølle, Turbinen ved Markedspladsen, Marshall Turbinen og Randbøldal Turbinen.

8.1.2 Væsentlighedsvurdering ved maksimalt 50% af medianminimumsvandføringen

Vejle Kommune ønsker pba. kriteriebekendtgørelsen, at der foretages en Natura 2000-væsentlighedsvurdering for den situation, hvor vandindvindingstilladelse til turbinedrift udelukkende tillader maksimalt 50% af medianminimumsvandføringen.

Der vurderes ikke til at være væsentlige påvirkninger på hverken Natura 2000-områdets integritet, bevaringsmålsætninger eller udpegningsgrundlag samt yngle- og rasteområder for Odder, ved meddelelse om tilladelse til vandindvinding på maksimalt 50% af medianminimumsvandføringen ved de 4 turbiner i Vejle Å, Gødning Mølle (*spærring nr. 3*), Turbinen ved Markedspladsen (*spærring nr. 7*), Marshall Turbinen (*spærring nr. 8*) og Randbøldal Turbinen (*spærring nr. 9*).

Dette begrundes med, at de hydrologiske forhold i Natura 2000-området vil være uændrede uanset om der gives vandindvindingstilladelse til hovedparten

af vandføringen, maksimalt 50% eller ingen tilladelse. Dette skyldes både turbinernes afstand til Natura 2000-området og konstruktionen på de enkelte anlæg omkring turbinerne, hvor vandet ledes tilbage til Vejle Å umiddelbart efter turbinerne.

Habitatnaturtyperne og arterne på udpegningsgrundlaget, som kan være følsomme overfor hydrologiske ændringer, påvirkes dermed ikke af indeværende projekt. Væsentlighedsvurderingen af bevaringsstatussen for udpegningsarterne Bæklampret og Odder vil være identisk med vurderingerne foretaget i afsnit 8.1.1, da indeværende projekt og meddelelse om tilladelse til vandindvinding på maksimalt 50% af medianminimumsvandføringen ikke indbefatter fysiske ændringer eller fjernelse af anlæg. Det vurderes dermed ikke, at Natura 2000-områdets integritet, bevaringsmålsætninger eller udpegningsgrundlag påvirkes væsentligt ved indeværende projekt.

I forhold til beskyttelsen af Odderens yngle- og rasteområder kan meddelelse om vandindvindingstilladelse til maksimalt 50% af medianminimumsvandføringen potentielt påvirke området opstrøms Turbinen ved Markedspladsen (*spærring nr. 7*), hvor den døde å strækning vil få tilført mere vand end under de nuværende forhold. Den døde å strækning er dog under de nuværende forhold ikke tørlagt, da der løber tilstrækkeligt med grundvand ud til at opretholde vandløbet. Både efter besigtigelse af området og den registrerede forekomst af Odder lige opstrøms den døde å strækning vurderes området at være levested for Odder under de nuværende forhold. Det vurderes ikke, at en forøgelse af vand til den døde å strækning vil ændre på Odderens yngle- og rasteområder. Dette begrundes med, at Odderens rasteområder består af vegetation i nærheden af vandløb, som både vil være til stede med den nuværende mængde vand og ved tilladelse om vandindvinding på maksimalt 50% af medianminimumsvandføringen. Det vurderes ligeledes, at Odderen kan benytte området ved den døde å strækning som yngleområde uanset om der gives vandindvindingstilladelse til 100% af vandet, maksimalt 50% af medianminimumsvandføringen eller ingen tilladelse. Dette begrundes med, at de væsentlige faktorer for hvor Odderen placerer sin ynglelokalitet ikke afhænger af mængden af vand i den døde å strækning eller den parallelle strækning, hvor vandet ledes til turbinebygværket. Disse faktorer består primært af stabil føderessource, lav forstyrrelsesgrad og gode muligheder for at søge skjul /31/.

8.1.3 Kumulative forhold

I indeværende kapitel vurderes den kumulative effekt af turbinedriften med dertilhørende anlæg ved meddelelse om tilladelse til vandindvinding og andre kendte planer og projekter. Eventuelle kumulative effekter vurderes både i forhold til midlertidige og vedvarende påvirkninger af Natura 2000-område N238. Kumulative effekter kan enten bestå af en forstærket påvirkning af en given miljøkomponent (f.eks. vandindvinding) eller mere komplekse effekter, hvor samspillet mellem forskellige påvirkninger giver anledning til helt nye påvirkninger.

Indeværende projekt er blevet sammenholdt med de øvrige kendte planer og projekter, som er beskrevet under kapitel 4.1.5 og 4.1.6.

Der er ikke identificeret påvirkninger, der i en kumulativ kontekst påvirker Natura 2000-områdets integritet, bevaringsmålsætninger eller udpegningsgrundlag. Dette begrundes med, at det for indeværende projekt udelukkende er de hydrologiske forhold og antallet af spærringer i vandløbet, som kan påvirke udpegningsgrundlaget kumulativt. Når der tages højde for vandindvindingerne til turbinedrift og dambrugsdriften vil de hydrologiske forhold i Natura 2000-området være uændret, uanset om der gives vandindvindingstilladelse til 100% af vandet, maksimalt 50% af medianminimumsvandføringen eller ikke meddeles tilladelse.

Ligeledes vurderes spærringseffekten af turbinedriften med anlæg ikke til at påvirke bevaringsstatussen for udpegningsarterne Bæklampret og Odder, da vandindvindingstilladelse til turbinerne ikke har en hverken negativ eller positiv påvirkning på bevaringsstatussen for disse arter.

8.1.4 Konklusion af væsentlighedsvurdering

Tilladelse til vandindvinding ved de 4 turbiner i Vejle Å, Gødding Mølle (*spærring nr. 3*), Turbinen ved Markedspladsen (*spærring nr. 7*), Marshall Turbinen (*spærring nr. 8*) og Randbøldal Turbinen (*spærring nr. 9*) for både ansøgning om hovedparten af vandet og vandindvinding af maksimalt 50% af medianminimumsvandføringen, vurderes ikke til at have væsentlige påvirkninger på Natura 2000-området N238. Dette gælder både for områdets integritet, bevaringsmålsætninger og udpegningsgrundlag. Bevaringsstatussen for udpegningsarterne Bæklampret og Odder, vurderes til fortsat at være gunstig ved meddelelse om vandindvindingstilladelser til turbinedrift. Der skal derfor ikke foretages en Natura 2000-konsekvensvurdering for indeværende projekt i Vejle Å.

Det konkluderes ligeledes at raste- og ynglelokaliteter for udpegningsgrundlagets eneste Bilag IV-art; Odder, hverken påvirkes negativt eller positivt ved meddelelse om vandindvindingstilladelse til turbinedrift ved Gødding Mølle (*spærring nr. 3*), Turbinen ved Markedspladsen (*spærring nr. 7*), Marshall Turbinen (*spærring nr. 8*) og Randbøldal Turbinen (*spærring nr. 9*). Dette gælder både for meddelelse om vandindvindingstilladelse på maksimalt 50% af medianminimumsvandføringen og vandindvinding af hovedparten af vandet i Vejle Å.

Natura 2000-væsentlighedsvurderingen konkluderer, at der ikke findes kumulative forhold, som kan skade arter eller naturtyper på udpegningsgrundlaget for dette Natura 2000-område N238.

9 Samlet konklusion

Det konkluderes, at nye vandindvindingstilladelser på hovedparten af vandføringen i Vejle Å, hvor opstemninger opretholdes, vil stride imod statens vandplaner 2021-2027, fordi det ikke med omfanget af denne indvinding af vand, vil være muligt at sikre målopfyldelse i vandområderne opstrøms opstemningerne.

For vandindvinding på maksimalt 50 % af medianminimumsvandføringen konkluderes det, at opstemningerne udgør en kontinuitetsbarriere i vandløbet og hindrer den frie passage for fisk og smådyr. Meddelelse om tilladelse til vandindvinding på maksimalt 50 % af medianminimumsvandføringen vil derfor isoleret set stride imod statens vandplan 2021-2027, fordi det ikke med omfanget af denne indvinding af vand vil være muligt at sikre målopfyldelse i vandområderne opstrøms opstemningerne.

Det konkluderes derimod, at det ikke vil stride imod vandplanen 2021-2027 og genbesøget af planen, at der meddeles tilladelse til indvinding af maksimalt 50 % Q_{min} af vandføringen til turbinedrift samtidig med, at vandplanens indsatskrav om sikring af faunapassage udenom opstemning og søer realiseres. Det vil ikke påvirke den aktuelle miljøtilstand negativt eller forhindre målopfyldelse for kvalitetselementet fisk i de vandområder, der er beliggende opstrøms opstemningerne.

Natura 2000-væsentlighedsvurderingen for Egtved Ådal (N238) konkluderer, at hverken opstemningsanlæg eller meddelelse om tilladelse til vandindvinding i Vejle Å skader Natura 2000-områdernes integritet, bevaringsmålsætninger eller udpegningsgrundlag. Dette gælder både for tilladelse til vandindvinding for hovedparten af vandføringen og for indvinding af maksimalt 50% af medianminimumsvandføringen i Vejle Å.

Natura 2000-væsentlighedsvurderingen konkluderer videre, at der ikke findes kumulative forhold, som kan skade arter eller naturtyper på udpegningsgrundlaget for dette Natura 2000-område N238.

Ligeledes vurderes hverken opstemningsanlæg eller tilladelse til vandindvinding at beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for bilag IV-arten Odder. Denne vurdering er udelukkende foretaget for Bilag IV-arter, som fremgår af Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag.

10 Referencer

- /1/ Habitatdirektivet fra 1992. Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter.
- /2/ Habitatbekendtgørelsen. Miljøministeriet. Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, BEK nr. 1098 af 21/08/2023
- /3/ Artfredningsbekendtgørelsen. Miljø- og Ligestillingsministeriet. Bekendtgørelse om fredning af visse dyre- og plantearter og pleje af tilskadekommet vildt, BEK nr. 521 af 25/03/2021
- /4/ Vandrammedirektivet fra 2000. EF-Tidende nr. L 327 af 23. december 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger
- /5/ Bekendtgørelse af lov om vandplanlægning, LBK nr. 126 af 26/01/2017. Miljø- og Ligestillingsministeriet.
- /6/ Indsatsbekendtgørelsen. Miljø- og Ligestillingsministeriet. Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, BEK nr. 797 af 13/06/2023
- /7/ <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3genbesoeg2024>, Miljøstyrelsen, miljøministeriets MiljøGIS for høring af genbesøg af vandområdeplaner 2021-2027.
- /8/ Vandløbsregulativ Grejs Å, Fårup Sø – Stokkebroen, Amtsvandløb nr. 12 i Vejle Amt: <https://www.vejle.dk/media/10877/grejs-aa.pdf>
- /9/ Vandløbsregulativer for Vejle Å, Vejle kommune: <https://www.vejle.dk/borger/mit-liv/natur-og-udeliv/biodiversitet-og-naturpleje/naturen-paa-din-ejendom/spoergsmaal-og-svar-om-vandloeb-og-vedligehold/vandloebregulativer/#VejleFjord>
- /10/ <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3genbesoeg2024> Miljøstyrelsen, miljøministeriets MiljøGIS for offentliggørelse af høring for genbesøg af vandområdeplaner 2021-2027
- /11/ Miljømålsloven. Bekendtgørelse af lov om miljømål m.v. for internationale naturbeskyttelsesområder, LBK nr. 692 af 26/05/2023
- /12/ Lov om vandplanlægning. Miljøministeriet. Bekendtgørelse af lov om vandplanlægning, LBK nr. 126 af 26/01/2017
- /13/ Indsatsbekendtgørelsen. Miljøministeriet. Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, BEK nr. 797 af 13/06/2023
- /14/ Habitatvejledningen. Miljø- og Ligestillingsministeriet. VEJ nr. 9925 af 11/11/2020.
- /15/ Natura 2000-basisanalyse 2022-2027: Øvre Grejs Ådal, Revideret udgave, Natura 2000-område nr. 81, Habitatområde H70. Miljøstyrelsen. November 2021.
- /16/ Natura 2000-plan 2022-2027: Øvre Grejs Ådal, Natura 2000-område nr. 81, Habitatområde H70. Miljøstyrelsen. Juni 2023.
- /17/ <https://mst.dk/media/1kmi4nsj/danske-naturtyper-n2000.pdf>, Danske naturtyper i det europæiske NATURA 2000-netværk.
- /18/ Vandløb 2016, NOVANA, Aarhus Universitet, DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi - Videnskabelig rapport nr. 530, 2023
- /19/ Fiskeundersøgelse - <https://miljoedata.miljoportal.dk>
- /20/ Arter 2022, NOVANA, Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi - Videnskabelig rapport nr. 260, 2018, Økologisk tilstand, miljøfremmede stoffer og tungmetaller samt naturtyper og arter.

- /21/ Arter 2020, NOVANA, Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi - Videnskabelig rapport nr. 476, 2021
- /22/ www.Arter.dk, Miljøstyrelsen, artsregistreringer
- /23/ Arter 2021, NOVANA, Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi - Videnskabelig rapport nr. 530, 2023
- /24/ Christian Kjær (Red.), Lars Christian Adrados, Mikkel Boel, Lars Briggs, Per Klit Christensen, Niels Damm, John Frisenvænge, Kåre Fog, Rikke Reisner Hansen, Martin Hesselsøe, Rasmus Mohr Mortensen, Peer Ravn, Sabine Stosiek, Morten Strandberg, Ole Roland Therkildsen, Peter Wiberg-Larsen. 2023. Opdatering af: Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets Bilag IV. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 271 s. - Videnskabelig rapport nr. 520
- /25/ Jehle, R. (2000): The terrestrial summer habitat of radio tracked great crested newts (*Triturus cristatus*) and marbled newts (*T. marmoratus*). *Herpetological Journal* (10) p. 137-142.
- /26/ Fredshavn, J., Nygaard, B., Ejrnæs, R., Damgaard, C., Therkildsen, O.R., Elmeros, M., Wind, P., Johansson, L.S., Alnøe, A.B., Dahl, K., Nielsen, E.H., Pedersen, H.B., Sveegaard, S., Galatius A. & Teilmann, J. 2019. Bevaringsstatus for naturtyper og arter – 2019. Habitatdirektivets Artikel 17-rapportering. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 52 s. Videnskabelig rapport nr. 340 <http://dce2.au.dk/pub/SR340.pdf>
- /27/ Natura 2000-basisanalyse 2022-2027: Egtved Ådal, Revideret udgave, Natura 2000-område nr. 238, Habitatområde H238. Miljøstyrelsen. November 2021.
- /28/ Natura 2000-plan 2022-2027: Egtved Ådal, Natura 2000-område nr. 238, Habitatområde H238. Miljøstyrelsen. Juni 2023.
- /29/ <https://naturdata.miljoportal.dk>
- /30/ Søgaard, B., Skov, F., Ejrnæs, R., Nielsen, K.E., Pihl, S., Clausen, P., Laursen, K., Bregnballe, T., Madsen, J., Baatrup-Pedersen, A., Søndergaard, M., Lauridsen, T.L., Møller, P.F., Riis-Nielsen, T., Buttenschøn, R.M., Fredshavn, J., Aude, E. & Nygaard, B. 2003: Kriterier for gunstig bevaringsstatus. Naturtyper og arter omfattet af EF-habitatdirektivet & fugle omfattet af EF-fuglebeskyttelsesdirektivet. 2. udgave. Danmarks Miljøundersøgelser. 462 s. - Faglig rapport fra DMU, nr. 457. <http://faglige-rapporter.dmu.dk>
- /31/ Morten Elmeros, Esben Terp Fjederholt, Julie Dahl Møller, Hans J. Baagøe, Jesper Bladt og Christian Kjær 2024. Opdatering af: Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets Bilag IV. Del 2 – Odder og flagermus. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 185 s. - Videnskabelig rapport nr. 603
- /32/ Allan R. Jensen, Ove Kann, Jan Nielsen, Peter Kaarup, Thorsten Møller Olesen, Morten Østergaard, Bodil Beck, Lisbeth Jess Petersen, Thorsten Ostenfeld, Poul Landsfeldt og Per Søby Jensen, 2004, Faunapassageudvalget Samlerapport, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, de jyske amter, Danmarks Fiskeriundersøgelser, Dansk Dambrugerforening og Danmarks Sportsfiskerforbund.
- /33/ Bangsgaard, L. & Cording, R. 2010. Havørred Fyn: Effekten af vandløbsrestaurering i perioden fra 1999-2008.
- /34/ Jepsen, N., Aarestrup, K., & Rasmussen, G. (1997). Smoltdødeligheder i Tange sø, undersøgt i foråret 1996. Danmarks Fiskeriundersøgelser. DFU-rapport No. 32-97
- /35/ Aarestrup, K., Koed, A., & Møller Olesen, T. (2006). Opstemninger - forarmelse af vandløbene. Fisk og hav, (60), 38-44.

- /36/ Bekendtgørelse nr. 1116 af 28. august 2023 om kriterier for vurdering af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering.
- /37/ Bekendtgørelse nr. 1567 af 7. december 2016 om miljøgodkendelse og samtidig sagsbehandling af ferskvandsdambrug